

Nástroje veřejné správy pro předcházení vzniku odpadů

Metodika pro systematické rozvíjení činnosti MŽP a dalších spolupracujících státních institucí a institucí veřejné správy v oblasti předcházení vzniku odpadů

Projekt TAČR Beta TB050MZP009

Projekt TAČR Beta TB050MZP009 Hledání nových způsobů informační podpory při realizaci Programu předcházení vzniku odpadů ČR

Název a sídlo řešitele:

GREEN Solution s.r.o.
U Průhonu 40/1079
170 00 Praha 7

Zadavatel:

Technologická agentura České republiky

Garant:

Ministerstvo životního prostředí ČR

Doba řešení:

duben 2016 – prosinec 2016

Obsah

1	Předmět a účel metodiky	5
2	Uživatelé metodiky	5
3	Přehled relevantních právních předpisů	6
4	Přehled relevantních metodik	6
5	Základní pojmy	7
6	Oblast rozvoje předcházení vzniku odpadů v rámci činnosti orgánů veřejné správy	8
6.1	Organizační zajištění v rámci celé ČR	8
6.2	Organizační zajištění v rámci jednotlivých institucí.....	9
6.3	Koordinace.....	11
7	Aktivity realizované napříč veřejnou správou a veřejnými institucemi	13
7.1	Záštity	13
7.2	Dobrovolné dohody.....	14
7.3	Provoz úřadu – optimalizace provozu	14
7.4	Provoz úřadu – veřejné zakázky	16
7.5	Zbavování se majetku.....	21
7.6	Informační podpora Programu.....	23
8	Aktivity v gesci obcí	25
8.1	Regulace pořádání, průběhu a ukončení veřejnosti přístupných podniků	25
8.2	Organizace a podpora systému opětovného použití upotřebených výrobků	26
8.3	Formy podpory zajištění opětovného použití upotřebených výrobků.....	28
8.3.1	Zábor veřejného prostranství	28
8.3.2	Poskytování zázemí pro pořádání charitativních sbírek nebo sezónních bazárků	28
8.3.3	Zvýhodněný pronájem nebytových prostor pro neziskové organizace	29
8.3.4	Zřízení místa pro ukládání upotřebených výrobků v rámci sběrného dvora nebo shromažďovacího místa obce.....	31
8.4	Podrobnosti ukládání upotřebených výrobků na sběrných dvorech nebo shromažďovacích místech obce	32
8.5	Podrobnosti předávání a prodeje upotřebených výrobků ze sběrných dvorů a shromažďovacích míst	34
8.5.1	Nacnění výrobků a označení místa prodeje	34
8.5.2	Prodej prostřednictvím externího partnera – neziskové / charitativní organizace	35
8.5.3	Prodej prostřednictvím provozovatele sběrného dvora (třetí osoba)	35
8.5.4	Prodej v rámci Veřejné sbírky pořádané obcí	35
9	Seznam použitých zdrojů.....	40

10	Seznam zkratk.....	40
11	Přílohy.....	41

1 Předmět a účel metodiky

„Nástroje veřejné správy pro předcházení vzniku odpadů“ (dále jen „metodika“) jsou metodickým podkladem zpracovaným v rámci projektu TAČR Beta TB050MZP009 „Hledání nových způsobů informační podpory při realizaci Programu předcházení vzniku odpadů České republiky“. Hlavním cílem metodiky je zajištění koordinovaného přístupu ze strany orgánů veřejné správy při realizaci Programu předcházení vzniku odpadů České republiky (dále jen „Program“ nebo „PPVO“), který je součástí Plánu odpadového hospodářství České republiky pro období 2015–2024 (dále také „POH ČR“). Program byl schválen vládou usnesením č. 869/2014 dne 27. 10. 2014, v současné podobě zahrnuje 1 hlavní cíl, 13 dílčích cílů, 26 opatření, 9 hlavních indikátorů a 15 doplňkových indikátorů.

V letech 2015–2016 byly postupně schváleny jednotlivé plány odpadového hospodářství územních samosprávních celků navazující na POH ČR a Program by tak měl být postupně realizován na všech úrovních veřejné správy.

S ohledem na rozdílný rozsah působnosti ve veřejné správě a její relevance při plnění Programu je tato metodika formálně členěna na samostatné nástroje aplikovatelné v jednotlivých orgánech veřejné správy a obdobných institucích a v rámci specifických úseků institucí.

Každý z nástrojů může mít specifickou vazbu na vybraná opatření a cíle Programu, které jsou vždy v příslušné kapitole uvedeny. Metodika jako celek je pak přímo vázána na plnění cíle č. 2 Programu „Zajistit účinné zapojení státní správy na všech úrovních do problematiky předcházení vzniku odpadů s cílem postupného snižování množství odpadů při výkonu státní správy“ a opatření č. 5 Programu „Zajistit informační a vzdělávací podporu problematiky předcházení vzniku odpadů na všech úrovních státní správy se zvláštním zaměřením na územní samosprávy měst a obcí s ohledem na stabilizaci produkce a postupné snižování produkce komunálního odpadu“.

2 Uživatelé metodiky

Hlavními uživateli metodiky by měli být pracovníci jednotlivých orgánů veřejné správy, kteří **koordinují** v rámci dané instituce problematiku předcházení vzniku odpadů a dále pracovníci všech útvarů, kteří **mají v rámci dané instituce kompetence** pro realizaci konkrétních nástrojů a opatření uvedených v metodice. Pro snazší orientaci jsou jednotlivé nástroje samostatně rozděleny do jednotlivých kapitol a podkapitol metodiky.

Obce mají navíc k dispozici příručku „Průvodce předcházením vzniku odpadů na komunální úrovni“ (zpracováno v rámci projektu TAČR Beta TB050MZP009), která obsahuje řadu příkladů dobré praxe a dalších aktivit relevantních pro realizaci Programu.

Metodika i příručka mohou být využity i ze strany osob, které **zpracovávají hodnotící zprávy o plnění plánů odpadového hospodářství** obcí a krajů a které by touto cestou měly získat přehled o možných aktivitách v rámci činnosti a kompetence úřadu, jejichž realizaci lze minimálně kvalitativním způsobem v hodnotící zprávě za sledované období zohlednit.

3 Přehled relevantních právních předpisů¹

- Zákon č. 185/2001 Sb., o odpadech a o změně některých dalších zákonů
- Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení)
- Zákon č. 129/2000 Sb., o krajích
- Zákon č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze
- Zákon č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek
- Zákon č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích
- Zákon č. 22/1997 Sb., o technických požadavcích na výrobky
- Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník
- Zákon č. 215/2004 Sb., o úpravě některých vztahů v oblasti veřejné podpory a o změně zákona o podpoře výzkumu a vývoje
- Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmu
- Zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty
- Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví
- Zákon č. 526/1990 Sb., o cenách
- Zákon č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele
- Nařízení č. 481/2012 Sb., o omezení používání nebezpečných látek v elektrických a elektronických zařízeních
- Vyhláška č. 50/1978 Sb., o odborné způsobilosti v elektrotechnice
- Vyhláška č. 62/2001 Sb., o hospodaření organizačních složek státu a státních organizací s majetkem státu
- Usnesení vlády č. 869/2014, Program předcházení vzniku odpadů ČR
- Usnesení vlády č. 465/2010, k Pravidlům uplatňování environmentálních požadavků při zadávání veřejných zakázek a nákupech státní správy a samosprávy
- Usnesení vlády č. 720/2000 k návrhu podpory rozvoje a užívání ekologicky šetrných výrobků
- Usnesení vlády č. 930/2016 Státní program environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty a environmentálního poradenství na léta 2016–2025
- Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1221/2009 o dobrovolné účasti organizací v systému Společenství pro environmentální řízení podniků a audit (EMAS)

4 Přehled relevantních metodik²

- Metodika pro začlenění problematiky předcházení vzniku odpadů do výuky pro jednotlivé stupně škol a mimoškolní výchovu (zpracováno v rámci projektu TAČR Beta TB050MZP009 „Hledání nových způsobů informační podpory při realizaci Programu předcházení vzniku odpadů České republiky“)

¹ Okruh uvedených legislativních předpisů může být v případě realizace některých nástrojů širší, pokud bude zvolena vyšší míra zapojení dané instituce do jeho realizace (například v případě participace obcí na komerčním prodeji upotřebených výrobků).

² K některým nástrojům aplikovaným pro účely předcházení vzniku odpadů v této Metodice jsou již rámcové komplexní metodické dokumenty zpracovány. Zpracování v této Metodice je proto provedeno pouze v nezbytném rozsahu, který má zdůraznit aspekt předcházení vzniku odpadů a případně odchýlení nebo zjednodušený postup při aplikaci daného nástroje.

- Metodika pro uzavírání dobrovolných dohod při předcházení vzniku odpadů (zpracováno v rámci projektu TAČR Beta TB050MZP009 „Hledání nových způsobů informační podpory při realizaci Programu předcházení vzniku odpadů České republiky“)
- Metodika zadávání veřejných zakázek (Ministerstvo pro místní rozvoj, 2013)
- Metodiky pro zadávání veřejných zakázek (Sít ekologických poraden ve spolupráci s Ekologických institutem Veronica, 2016)
- Metodika pro nákup nábytku (Příloha č. 1 usnesení vlády č. 465/2010, MŽP)
- Metodika pro nákup výpočetní techniky (Příloha č. 2 usnesení vlády č. 465/2010, MŽP)
- Metodické doporučení k činnosti územních samosprávních celků – 7.2 Povinnosti obcí při nakládání s obecním majetkem podle zákona o obcích (Ministerstvo vnitra, 2016)

5 Základní pojmy

Předcházením vzniku odpadů - opatření přijatá předtím, než se látka, materiál nebo výrobek staly odpadem, která omezují

1. množství odpadu, a to i prostřednictvím opětovného použití výrobků nebo prodloužením životnosti výrobků,
2. nepříznivé dopady vzniklého odpadu na životní prostředí a lidské zdraví, nebo
3. obsah škodlivých látek v materiálech a výrobcích.

(§ 4 odst. 2 písm. f) zákona č. 185/2001 Sb.)

Opětovným použitím - postupy, kterými jsou výrobky nebo jejich části, které nejsou odpadem, znovu použity ke stejnému účelu, ke kterému byly původně určeny.

(§ 4 odst. 1 písm. q) zákona č. 185/2001 Sb.)

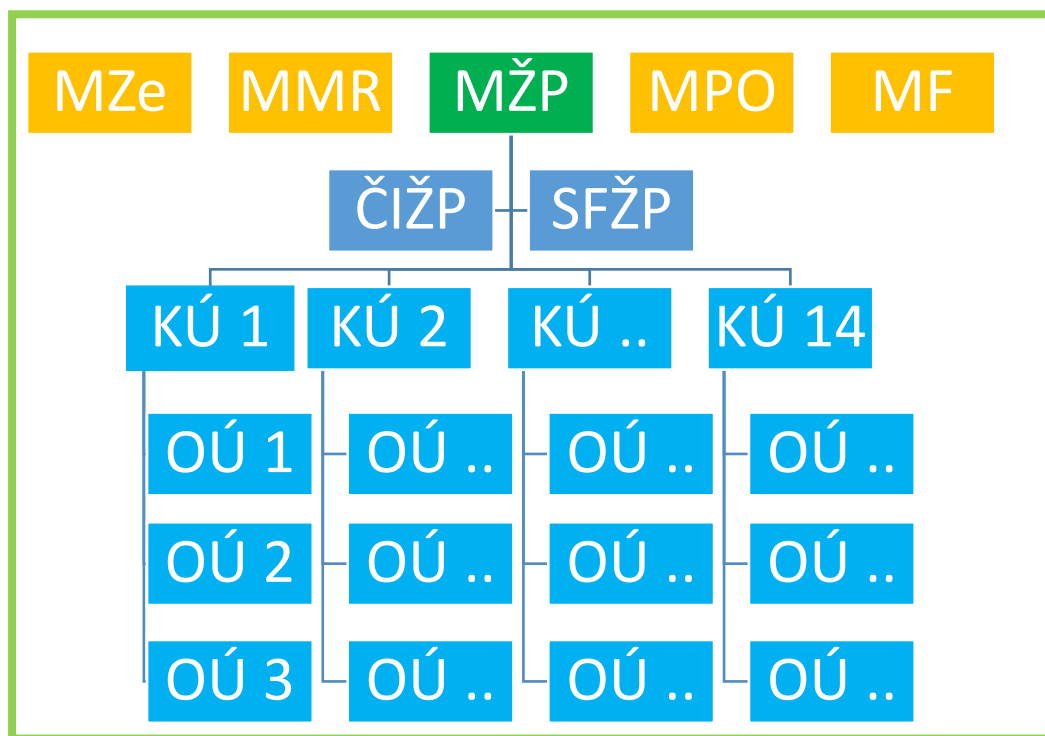
Místem pro ukládání upotřebených výrobků – místo určené pro ukládání upotřebených výrobků k opětovnému použití, které nejsou odpadem, na jehož provozování není požadován souhlas krajského úřadu ani vyhlášení obecně závaznou vyhláškou obce, a které může být provozováno v rámci sběrného dvora nebo shromažďovacího místa obce nebo na jiném vhodném místě.

Zelenou zakázkou – taková veřejná zakázka, kde se nárokuje i určité splnění environmentálních požadavků, ať už v rámci technických požadavků nebo v rámci výběrových kritérií.

6 Oblast rozvoje předcházení vzniku odpadů v rámci činnosti orgánů veřejné správy

6.1 Organizační zajištění v rámci celé ČR

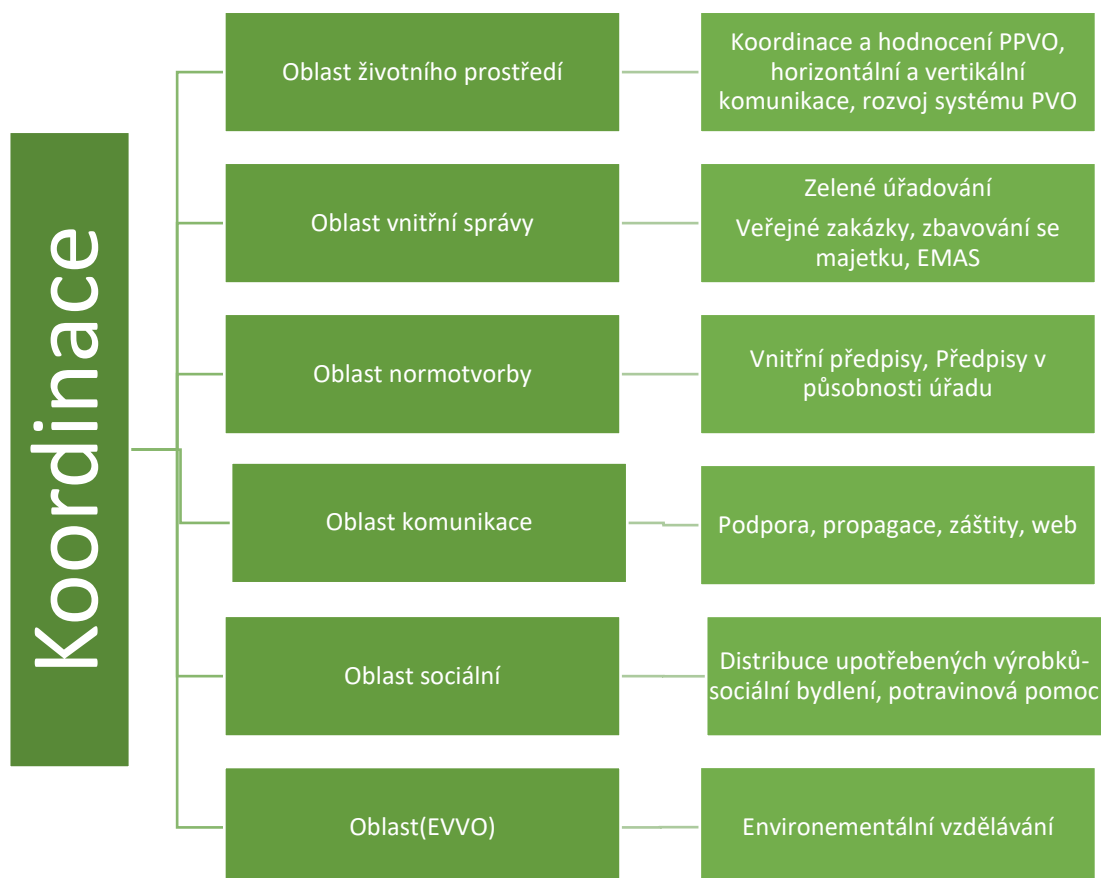
Program předcházení vzniku odpadů implementovaný do Plánu odpadového hospodářství České republiky definuje celkem 26 opatření, která jsou uvedena v příloze č. 1. Z hlediska možností plnění jednotlivých opatření s ohledem na působnost dotčených orgánů veřejné správy lze diferencovat adresáty jednotlivých opatření a cílů dle následujícího schématu:

1.	MŽP – Ústřední orgán státní správy z hlediska celého Programu opatření řešená centrálně (zejména metodická a informační podpora)	Opatření: 1–23
2.	Horizontální spolupráce (klíčové koncepční oblasti – ústřední orgány státní správy)	Opatření: 7, 10, 11, 13, 23–26
3.	Vertikální spolupráce – orgány veřejné správy s kompetencemi v oblasti odpadového hospodářství (zejména MŽP, kraje a obce)	Opatření: 2, 3, 4, 5, 12
4.	Průřezová opatření napříč celým veřejným sektorem (zejména zelené úřadování)	Opatření: 20, 22

6.2 Organizační zajištění v rámci jednotlivých institucí

Předcházení vzniku odpadů v rámci jednotlivých institucí představuje soubor nástrojů a opatření, které se dotýkají jak provozu samotné instituce, tak jejího působení v rámci administrativně správní roviny. S ohledem na rozsah těchto aktivit není realizátorem Programu zpravidla jediný organizační útvar (odbor nebo oddělení), pro systematický rozvoj ve všech rovinách je zapotřebí spolupráce a koordinace více organizačních útvarů. Přehled oblastí, v rámci nichž se doporučuje spolupráce a stanovení odpovědností v rámci úřadu, je uvedena níže.

Oblast životního prostředí:

- Aktivita:
 - Zajištění koordinace aktivit a vertikální a horizontální komunikace (podřízené organizace, zřizovatelské organizace)
 - Zajištění koncepční činnosti při realizaci předcházení vzniku odpadů a komunikaci a spolupráce s dotčenými subjekty v rámci své věcné a místní příslušnosti.
 - V případě obcí zajištění spolupráce při realizaci systému předcházení vzniku odpadů (systém opětovného použití, domácího a komunitního kompostování atd.) a revize provozních řádů sběrných dvorů obce v souvislosti se systémy opětovného použití.
 - Zajištění hodnocení plnění Programu v rámci Plánu odpadového hospodářství (KÚ, MÚ, OÚ, MŽP).
 - Zajištění technických podkladů pro ostatní útvary instituce.

Oblast vnitřní správy:

- Pozn. oblast realizovatelná napříč všemi institucemi veřejné správy v ČR, v podřízených organizacích, úřadem zřizovaných organizacích a státních podnicích
- Aktivity:
 - Realizace výběrových řízení (zelených zakázek).
 - Nákup zboží.
 - Zbavování se nepotřebného majetku za účelem opětovného použití.
 - Zavádění úsporných opatření při provozu úřadu, zavádění environmentálních systémů řízení.

Oblast legislativní:

- Aktivity:
 - Příprava vnitřních předpisů s cílem realizace úspor a uplatnění environmentální politiky v rámci úřadu.
 - Revize obecně závazných vyhlášek vydávaných v působnosti obecních a městských úřadů.

Oblast komunikace / kanceláře a sekretariáty vedoucích pracovníků:

- Aktivity:
 - Vyhlášení a komunikace podmíněných záštít úřadu.
 - Optimalizace webového rozhraní úřadu, propagace předcházení vzniku odpadů, činnosti úřadu na úseku prevence (zelené úřadování, podpora NNO a dalších organizací zajišťujících opětovné použití, dobrovolných dohod atp.), spolupráce s dotčenými subjekty, informování o aktivitách realizovaných institucí.

Oblast sociálních služeb:

- Aktivity:
 - V rámci spolupráce s charitativními a humanitárními organizacemi podporování využití charitativních šatníků a humanitárních sbírek (identifikace klientů v nouzi, systém přidělování poukazů pro výdej oblečení a dalších potřeb do domácností).
 - Ve spolupráci s úseky životního prostředí (samospráva v oblasti odpadového hospodářství), zajišťujícími realizaci systému opětovného použití na území obce, specifikace potřeby a zajišťování distribuce převzatých upotřebených výrobků, např.:
 - vybavení azylových domů, nocleháren a ubytoven ve vlastnictví obce pro krátkodobé ubytování osob v tísní nábytkem ze systému opětovného použití apod.
 - v rámci podpory sociálního začleňování a bydlení zajištění distribuce nezbytného vybavení domácností prostřednictvím neziskových organizací
 - Organizace distribuce nevydaných potravin z veřejných stravovacích zařízení lidem v tíživé životní situaci.

Oblast environmentální výchovy, vzdělávání a osvěty (dále jen „EVVO“)Aktivity:

- Koordinace EVVO v rámci daného územního celku, spolupráce se školami a středisky ekologické výchovy.
- Začleňování problematiky předcházení vzniku odpadů do výuky pro jednotlivé stupně škol a mimoškolní výchovu.

6.3 Koordinace

Pro zjednodušení implementace problematiky do aktivit veřejné správy je zejména zpočátku při realizaci a komunikaci (vertikální i horizontální) vhodné přiřadit agendu předcházení vzniku odpadů k věcně odpovídající agendě a komunikovat ji v rámci již existujících pracovních skupin jednotlivých institucí a jejich útvarů.

Aniž by tedy bylo nutné vytvářet ad hoc pracovní skupiny, zařadí odpovědný útvar rámcové informace a východiska do programu pravidelných seminářů a porad organizovaných danou institucí a v rámci těchto již existujících prostředků komunikace problematiku dále rozvíjí. Širší komunikační platforma formou konferencí a specifických pracovních skupin se doporučuje spíše pro ústřední orgány státní správy a větší územně správní celky (kraje).

Koordinace probíhá na několika rovinách dle příslušných cílových skupiny. V prvním případě uvedeném níže je realizována interně v rámci samotné organizace, v dalších případech je vedena ve směru k podřízeným nebo spolupracujícím organizacím a subjektům.

Komunikované okruhy:

1. Pro jednotlivé organizační útvary dané instituce
 - Seznámení s Programem a východisky pro jeho implementaci v rámci instituce (nástroje popsané rámcově v kapitole 7).³
 - Zpracování návrhu interní realizace Programu a odpovědností pro vedení organizace⁴.
 - Promítnutí návrhu realizace a odpovědností do organizačních předpisů.
2. Pro nižší územní celky – z hlediska kraje pro obce
 - Koncepce Programu na území kraje, využití dotačních titulů vypisovaných krajem.
 - Sdílení nejlepší praxe, sjednocení právního výkladu při realizaci koncepcí.

³ Interní školení, ankety (zejména z hlediska možných opatření) a semináře ze strany koordinátorů problematiky před samotným zpracováním návrhu interní realizace Programu a formálním připomínkovým řízením uvnitř organizace.

⁴ Pro úspěšnou realizaci Programu uvnitř veřejné instituce je klíčová podpora a zaštitění ze strany vedení a důsledné dodržování schválených nástrojů a opatření napříč všemi organizačními útvary.

3. Pro nižší územní celky – z hlediska větších měst pro městské části
 - Koncepce Programu v rámci města.
 - Sdílení nejlepší praxe, sjednocení právního výkladu při realizaci koncepcí.
4. Pro podřízené a zřizované organizace
 - Implementace pravidel pro předcházení vzniku odpadů při provozu instituce (nástroje popsané rámcově v kapitole 7).
 - Identifikace možností předcházení vzniku při plnění specifických úkolů instituce.
5. Pro koordinátory EVVO, školy, střediska ekologické výchovy
 - Implementace Státního programu environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty a environmentálního poradenství na léta 2016–2025.
 - Začlenění problematiky předcházení vzniku odpadů do výuky pro jednotlivé stupně škol a mimoškolní výchovu⁵.

V rámci konkrétní organizace je vhodné, po projednání a schválení způsobu interního plnění Programu, vymezit kompetence (odpovědnosti) k promítnutí dílčích opatření do vnitřních předpisů organizace.

Podrobnosti k jednotlivým nástrojům a jejich realizaci jsou uvedeny v následujících kapitolách.

⁵ Viz Metodika pro začlenění problematiky předcházení vzniku odpadů do výuky pro jednotlivé stupně škol a mimoškolní výchovu (zpracováno v rámci projektu TAČR Beta TB050MZIP009 „Hledání nových způsobů informační podpory při realizaci Programu předcházení vzniku odpadů České republiky“)

7 Aktivita realizovaná napříč veřejnou správou a veřejnými institucemi

Aktivita (nástroje) uvedené v této kapitole se týkají **nejen orgánů státní správy a samosprávy, ale i zřizovaných a podřízených organizací a státních podniků**. Jedná se zejména o optimalizaci provozu úřadu včetně nakládání s majetkem (zelené nakupování, zelené úřadování a východiska pro nakládání s nepotřebným majetkem), a dobrovolné nástroje uplatňované mimo formálně nastavený právní rámec.

7.1 Záštity

Adresát: celý veřejný sektor

Primárně určeno pro: tisková oddělení / sekretariáty vedoucích pracovníků úřadu

Právní základ: nástroj není upraven ani omezen specifickým právním předpisem

Indikátory: počet udělených podmíněných záštit

Popis: záštitou se rozumí morální podpora vybrané akce, ať už formou garance, spolupřátelství nebo propagace, se kterou obvykle nebývají spjaty finanční ani materiální závazky, nemá formu právního vztahu a není na ní právní nárok. Každý úřad může ve své působnosti vymezit podmínky, za kterých bude záštita udělena, s odpovídající mírou jejich vymezení a vyhlášení, například prostřednictvím informačního portálu úřadu. Nástroj je plně využitelný na všech úrovních veřejné správy a dalších institucí, úřad není v tomto případě vázán věcnými ani procesními postupy, akceptace nebo neakceptace ze strany partnera (poptávková strana) nemá další právní konsekvence.

Postup při realizaci nástroje: podmínění záštity se doporučuje formulovat buď obecně podmínkou předcházení vzniku odpadů ze strany organizátorů v rámci podpořené akce, nebo, s ohledem na předpokládaná opatření (v případě konferencí, seminářů nebo společenských akcí zpravidla zaměřená na catering), výčtem jednotlivých opatření nebo příklady dle konkrétních podmínek, jak je uvedeno níže:

Obecné kritérium:

- Pořadatel předloží a zajistí opatření k předcházení vzniku odpadů v rámci pořádané akce.

Příklady konkrétních kritérií:

- Na konferencích a seminářích, kde je podáváno občerstvení:
 - nebude používáno jednorázové nádobí (plastové kelímky na jedno použití, papírové tácky),
 - omezení podávání cukru, smetany do kávy a sušenek v malých baleních,
 - balené nápoje budou podávány ve vícecestných (vratných) obalech, preferována je kohoutková pitná voda podávaná ve džbancích.
- U veřejných společenských akcí s občerstvením budou točené nápoje podávány do skla nebo do zálohovaných kelímků, dle možností nebude používáno nádobí a příbory na jedno použití.

Navržené podmínky udělení záštity se doporučuje zveřejnit na webových stránkách úřadu.

7.2 Dobrovolné dohody

Adresát: celý veřejný sektor

Primárně určeno pro: tisková oddělení / sekretariáty vedoucích pracovníků úřadu

Právní základ: nástroj není upraven ani omezen specifickým právním předpisem

Vazba na opatření PPVO: č. 20 – Vytvářet podmínky, případně realizovat dobrovolné dohody v oblastech dotčených Programem předcházení vzniku odpadů.

Indikátory: počet uzavřených dobrovolných dohod v souvislosti s předcházením vzniku odpadů (vyjádření indikátoru – počet, bližší charakteristika dohod a jejich aktuální naplnění).

Popis: viz samostatná metodika⁶

7.3 Provoz úřadu – optimalizace provozu

Adresát: celý veřejný sektor

Primárně určeno pro: vnitřní správu budov

Právní základ: nástroj není omezen specifickým právním předpisem

Pozn. v případě realizace optimalizace provozu úřadu prostřednictvím EMAS (Eco Management and Audit Scheme) se jedná o Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č.1221/2009 o dobrovolné účasti organizací v systému Společenství pro environmentální řízení podniků a audit (EMAS)

Vazba na PPVO: cíl 2 – Zajistit účinné zapojení státní správy na všech úrovních do problematiky předcházení vzniku odpadů s cílem postupného snižování množství odpadů při výkonu státní správy.

Indikátory: např. produkce vybraných druhů odpadů vzniklých provozem úřadu (t/rok)⁷

Popis: snižování produkce odpadů na úrovni samotného úřadu prostřednictvím systematického sledování a optimalizace činností vede jednak k finančním úsporám, jednak zlepšuje image úřadu. Z věcného hlediska lze předmětnou problematiku uchopit:

- komplexně spolu s optimalizací dalších environmentálních dopadů úřadu nebo
- zúžit pouze na plnění Programu předcházení vzniku odpadů (omezit se výhradně na produkci odpadů).

Z procesního hlediska lze zvolit

- formalizované nástroje jako je EMAS, nebo
- vytvořit zjednodušený postup vhodný pro instituci daného typu a velikosti.

K předmětné problematice již existuje řada metodických materiálů⁸, které problematiku řeší ve více rovinách (emise do vody, emise do ovzduší, emise hluku, spotřeba energie atp.) jako součást tzv.

⁶ Metodika pro uzavírání dobrovolných dohod při předcházení vzniku odpadů, Projekt TAČR Beta TB050MZP009.

⁷ Pro interní potřeby organizace je možné navrhnout mix vlastních indikátorů z hlediska zaváděných opatření (diferencovaných jak dle jednotlivých druhů odpadu, tak z hlediska úspor spotřebních materiálů).

⁸ Například CENTRUM INOVACÍ A ROZVOJE, o.s.: Příručka manažer EMAS ve veřejné správě a neziskovém sektoru. Praha, 2012 [vid. 2016-11-11]; JOINT RESEARCH CENTRE: Final Draft – JRC report on Best Environmental Management Practice in the Public Administration Sector. 2015 [vid. 2016-11-11]; Síť ekologických poraden. Zelené úřadování. [online]. 16. 11. 2016 [cit. 2016-11-16]. Dostupné z: <http://www.zeleneuradovani.cz/>.

zeleného úřadování. Sem spadají procesně i veřejné environmentální zakázky, které samostatně upravuje kapitola 7.4.

Postup při realizaci nástroje:

Z hlediska předcházení vzniku odpadů je možné s ohledem na mix nástrojů uvedený v této metodice zúžit problematiku na **přímé environmentální aspekty** činností a služeb příslušné instituce. Zejména v případě menších úřadů s ohledem jejich administrativní zátěží je možné problematiku zúžit na aspekt týkající se produkce odpadů, respektive udržitelné spotřeby instituce a přistoupit ke zjednodušenému postupu. I zde je nicméně nutné uvažovat opatření v souvislostech, realizace jednoho samostatného kroku může způsobit negativní dopad jinde. To je jedna z možných slabých stránek alternativního přístupu, který nevyužívá formalizovaných nástrojů a školených externích auditorů. Postup:

- I. Nastavení vhodného monitoringu z hlediska hodnocení aktuálního stavu a realizace opatření.
 1. Sledování produkce odpadů dle § 39 zákona o odpadech diferencované tam, kde je to možné, dle jednotlivých útvarů. Podrobnější sledování produkce odpadů z jednocestných obalů (možnosti substituce vícecestnými obaly, skupinovými obaly, většími typy balení).
 2. Sledování spotřeby nejčastěji využívaných materiálů
 - a. papíru,
 - b. spotřebního materiálu v rámci používaných elektrospotřebičů
 - i. tonerů a tiskových kazet,
 - ii. kapslí pro kapslové kávovary,
 - c. kancelářských potřeb, reklamních předmětů atp.
- II. Identifikace vhodných opatření k omezení produkce odpadů.

Přehled možných opatření z hlediska předcházení vzniku odpadů (dále též kapitola 7.4):

Administrativní činnost v kancelářích

- Elektronizace a optimalizace tisku
 - Monitoring tisku a celkové spotřeby kancelářského papíru.
 - Elektronizace dokumentů.
 - Schvalování konceptů dokumentů nadřízenými/participujícími pracovníky v elektronické podobě.
 - Předkládání podkladů pro příslušné orgány (např. zastupitelstva, rady, komise atd.) v elektronické podobě.
 - Preference chodbových tiskáren nebo tiskáren na sekretariátech jednotlivých organizačních útvarů, zavedení osobních karet pro tisk.
 - Systémová repase tonerů a tiskových kazet (nutno zvážit požadavky výrobce s ohledem na možnost uplatňování záruky).
- Zabezpečení pořízované techniky proti poškození (odolná pouzdra pro mobilní telefony, přepěťové chrániče výpočetní techniky).
- Optimalizace nákupu kancelářských potřeb (psací potřeby s vyměnitelnou náplní, zvýrazňovače na vodní bázi, nelakované tužky).
- Optimalizace nákupu (množství, materiál) reklamních předmětů.

Úklid a údržba budov a provozních objektů⁹

- Použití nádob pro několikanásobné doplnění úklidových prostředků a nákup produktů ve větších baleních.

⁹ Nastavení vlastních pravidel v případě kmenových zaměstnanců nebo do smluvních podmínek externí úklidové firmy.

- Používání LED žárovek.

Provoz stravovacích zařízení¹⁰

1. Monitoring produkce odpadů

- Sledování celkové produkce gastroodpadů ve stravovacím zařízení.
- Specifický monitoring počtu nevydaných jídel.
- Specifický monitoring nezkonzumovaných zbytků.

2. Analýza příčin

- Hodnocení systému objednávek.
- Hodnocení preferencí strávníků.
- Hodnocení velikosti optimálních porcí.

3. Nastavení vhodných opatření

- Nahrazení nabídky kompletního menu po celou provozní dobu systémem elektronických objednávek realizovaných minimálně den předem.
- Standardizování diferenciaci vydávaných porcí (např. 3 velikosti).
- Vyřazení pokrmů, které bývají nejčastěji nezkonzumovány, z nabídky.
- Vyhodnocení možnosti předávání nevydaných obědů charitativním organizacím.

Provoz služebních aut a vozového parku

- Využívání recyklovaných čistících hadrů.

Catering a občerstvení

- Využití kohoutkové pitné vody podávané do džbánek místo balených vod.
- Nepodávání smetany do kávy a cukru v malých baleních.
- Preference kávovarů na zrnkovou a mletou kávu místo kapslových kávovarů.
- Podávání nápojů a občerstvení při jednáních ve skle a porcelánovém nádobí.
- Omezení instalace nápojových potravinových automatů (chlazené nápoje v PET) ve vestibulech a na chodbách instituce.

- III. Komunikace opatření v rámci instituce (na neformální rovině v rámci školení, seminářů a pracovních skupin, na formální rovině formou připomínkového řízení koncepce).
- IV. Předložení rámcové koncepce vedení instituce a její schválení.
- V. Promítnutí pravidel do interních předpisů instituce.
- VI. Pravidelné vyhodnocování účinnosti realizovaných opatření.
- VII. Pravidelné zveřejňování informací v souladu s principem „Úřad příkladem“.

7.4 Provoz úřadu – veřejné zakázky

Adresát: celý veřejný sektor

Primárně určeno pro: úseky veřejných zakázek (vnitřní správa budovy/odbor majetku apod.)

Právní základ: zákon č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek (dále jen „ZZVZ“)

Indikátory: počet zakázek z veřejného rozpočtu zohledňující environmentální aspekty se zaměřením na předcházení vzniku odpadů (vyjádření indikátoru – počet, bližší charakteristika aspektů).

Vazba na PPVO: opatření č. 22 – Prosazovat zohledňování environmentálních aspektů se zaměřením na předcházení vzniku odpadů při zadávání zakázek z veřejného rozpočtu

¹⁰ Nastavení vlastních pravidel (pokud je provozovatelem neveřejného stravovacího zařízení instituce) nebo do smluvních podmínek externího provozovatele.

Popis: veřejné zakázky (nákupy, zásobování) jsou nástrojem, jehož prostřednictvím lze využít kupní sílu napříč všemi orgány veřejné správy k ovlivňování a stimulaci trhu s výrobky, které mají příznivější dopad na životní prostředí, a přispět tím k plošné podpoře Programu. Předcházení vzniku odpadů v rámci veřejných zakázek je navíc spojeno s principem „úřad příkladem“, který by měl zejména na lokální úrovni komunikován veřejnosti.

Východiska pro procesní zadávání veřejných zakázek se odvíjí od jejich hodnotového objemu a s ním související aplikace pravidel dle zákona o zadávání veřejných zakázek, jednak od předmětu veřejné zakázky (typu výrobků) a kritérií, která lze v daném případě uplatňovat.

Z hlediska objemu se z titulu ZZVZ dělí veřejné zakázky na:

- Veřejné zakázky malého rozsahu.
- Podlimitní veřejné zakázky.
- Nadlimitní veřejné zakázky.

Veřejné zakázky malého rozsahu jsou zakázky, jejichž předpokládaná hodnota na dodávky nebo služby **je nižší než 2 mil. Kč**. **Podlimitní veřejná zakázka** je zakázka, jejíž předpokládaná hodnota přesahuje u dodávek nebo služeb **2 mil. Kč** a odhadovaná hodnota bez DPH se rovná nebo je vyšší než finanční limity stanovené v čl. 4 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/24/EU o zadávání veřejných zakázek a zrušení směrnice 2004/18/ES. Nad tuto hranici pak jde o **nadlimitní veřejné zakázky**.

Výrobky, které jsou v rámci provozu úřadu nejčastěji předmětem veřejných zakázek a při jejichž pořízení je vhodné zohlednit environmentální kritéria:

- Kancelářské prostředky.
- Kancelářská technika.
- Kancelářský nábytek.
- Prostředky pro úklid a hygienu.
- Materiály pro údržbu a rekonstrukce.

Upřednostňovanými vlastnostmi při zadávání veřejných zakázek by z hlediska předcházení vzniku odpadů měly být zejména:

- Obsah nebezpečných látek.
- Zvýšená odolnost proti poškození.
- Životnost výrobků (např. deklarovaná životnost kompostérů nebo garantovaný počet cyklů baterie do přenosných počítačů).
- Možnosti oprav výrobků a úspor z hlediska spotřebního materiálu při provozu výrobků.
- Specificky prodloužená záruka.

Dosavadní praxe zadávání veřejných zakázek akcentovala s ohledem na princip řádného hospodáře nejnížší nabídkovou cenu, v současnosti má však jasnou oporu v § 94 ZZVZ. Uvedené a podrobně specifikované vlastnosti lze zohlednit v rámci zadávací dokumentace jednotlivě nebo specifikovat, že požadovaný výrobek musí mít dle § 94 ZZVZ štítek. Pod termínem **štítek** je přitom třeba **chápat použití jakékoliv ekoznačky**. Mezi ně patří například „Ekoznačka EU“ (alternativně nazývaná také „The Flower“ (Květina)), „Ekologicky šetrný výrobek“ – EŠV (ČR), „Der Blaue Engel“ (Modrý anděl) „Nordic Swan“ (Severská labuť) apod. Kritéria pro udělení ekoznačky jsou stanovena prostřednictvím specifických předpisů. V případě EŠV jsou to technické směrnice ministerstva životního prostředí pro ekologicky

šetrné výrobky, v případě Ekoznaček EU Rozhodnutí Evropské komise k jednotlivým ekoznačkám. Pokud bude instituce chtít využít těchto podkladů, kompletní přehled je uveden příloze č. 2.

Vybraná omezení:

1. V případě zakázky malého rozsahu se veřejný zadavatel nemusí zabývat formálním postupem dle ZZVZ, zákon se na tyto typy zakázek nevztahuje. **Pokud však již zadavatel zahájí zadávací řízení, i když k tomu nebyl povinen, musí se ve vztahu k zadávané veřejné zakázce zákonem řídit.**
2. Pokud veřejný zadavatel uvažuje formulovat v zadávací dokumentaci technické podmínky environmentálního charakteru odkazem na konkrétní ekoznačku dle § 94 ZZVZ, je třeba pamatovat, že v případě odkazu na **konkrétní štítek** (např. Ekologicky šetrný výrobek, Ekoznačka EU) bude muset zadavatel při hodnocení jednotlivých nabídek posuzovat, zda v případě uchazeče, který disponuje alternativním štítkem (např. Der Blaue Engel (DE) nebo Umweltzeichen (A)) uvedený štítek tato kritéria splňuje. Jinými slovy prověřit, **zda je štítek ekvivalentní** (harmonizovaný) **ve všech kritériích** (§ 94 odst. 2 ZZVZ). Zároveň může dojít k situaci, kdy uchazeč předkládá ekvivalentní nabídku (ekvivalentní výrobek bez adekvátního štítku). Zde je zadavatel povinen ověřit **soulad s veškerými kritérii, která plní štítek uvedený v zadávací dokumentaci** (§ 94 odst. 3 ZZVZ).

Užitečné zdroje informací:

Odkaz	Odkaz	Co zde najdu
Zelené nakupování	¹¹	• Základní informace o problematice • Metodiky zeleného nakupování • Vzory zadávací dokumentace
Technické směrnice k EŠV a EŠS	http://www1.cenia.cz/www/node/605	• Přehled jednotlivých Ekologicky šetrných výrobků a služeb • Kritéria na ekologicky šetrné výrobky a služby (aktuální národní technické směrnice k ekoznačkám)
Rozhodnutí k ekoznačkám	http://ec.europa.eu/environment/ecolabel/products-groups-and-criteria.html	• Přehled jednotlivých ekoznaček • Kritéria na ekoznačky výrobky a služby EU (aktuální rozhodnutí Evropské komise k ekoznačkám i v ČR)
Zelené úřadování	¹²	• Ucelené informace o ekologickém provozu kanceláře • Metodiky pro veřejné zakázky pro jednotlivé produktové skupiny

Postup při realizaci nástroje:

- I. Provedení přezkumu stávajícího postupu při realizaci veřejných zakázek v rámci instituce, jejich objemu a frekvence nákupů.
- II. Stanovení rámcových priorit instituce z hlediska podoby zakázek.

¹¹ Webové stránky jsou provozovány ze strany CENIA a obsahují průběžně aktualizované relevantní metodické pokyny včetně vzorových zadávacích dokumentací a metodiky pro stanovení optimálních kritérií pro veřejné zakázky

¹² Projekt nabízí ucelené informace a metodiky k zelenému nakupování a úřadování pro jednotlivé komodity. Autorem je síť ekologických poraden STEP a ZO ČSOP Veronica, metodiky byly vydány na začátku roku 2016 za podpory Programu švýcarsko-české spolupráce. Při používání materiálů je třeba mít na paměti, že jinak komplexní a aktuální materiály byly zpracovávány ve vztahu k již neplatnému zákonu o veřejných zakázkách č. 137/2006 Sb.

- III. Komunikace opatření v rámci instituce (na neformální rovině v rámci školení, seminářů a pracovních skupin, na formální rovině formou připomínkového řízení koncepce).
- IV. Předložení rámcové koncepce vedení instituce a její schválení.
- V. Promítnutí do vnitřních předpisů instituce.
- VI. Aplikace při realizaci zakázek malého rozsahu – nákup spotřebního materiálu.

V případě nákupu **běžného spotřebního materiálu** (zakázka nepřekročí určitou mez, např. 100 000,- Kč¹³) v obchodě (zejména kancelářské potřeby nebo čisticí prostředky), není nutné ani ekonomické postupovat formálním způsobem dle ZZVZ. Proto je zejména možné automaticky:

- Preferovat environmentálně šetrnější výrobky označené příslušným štítkem environmentální značky.
- Preferovat větší balení výrobků.
- Nakupovat koncentráty, náhradní balení.

Pokud by cena za uvedené výrobky byla vyšší, než jaká je běžná cena za ekvivalentní výrobky, musí být obhajitelná s ohledem na § 38 odst. 1 zákona o obcích a § 159 odst. 1 občanského zákoníku (péče řádného hospodáře).

- VII. Aplikace při postupu dle zákona o zadávání veřejných zakázek.

V případě ostatních zakázek (vedle podlimitních zakázek závisí na tom, jaké limity nastavuje úřad dle malé zakázky a pravidla jejich vyhlášení). S ohledem na omezení týkající se vyhlášení podmínek formou štítku a nutnosti posuzování se doporučuje **stanovit vhodná kritéria, která lze dobře prokázat**, a tato kritéria se doporučuje promítnout přímo do **technických podmínek zadávací dokumentace**. Přehled vybraných kritérií relevantních k předcházení vzniku odpadů v rámci Rozhodnutí EU k ekoznačkám je uveden v příloze č. 3. Je třeba mít na paměti, že kritéria uvedená v těchto rozhodnutích jsou směřována vůči výrobcí výrobku a jeho dodavatelům a je proto třeba zvážit jejich aplikaci na uchazeče v rámci veřejných zakázek, aby bylo možné jejich splnění v daném místě a čase. V některých případech je vhodné promítnout vybrané prvky spíše do obchodních podmínek. Jedná se například o použití čisticích prostředků s ekoznačkou v rámci úklidových služeb zadávaných institucí.

Příklad technických podmínek zadávací dokumentace a obchodních podmínek doporučených při nákupu osobních počítačů, notebooků a monitorů:¹⁴

Zadávací dokumentace:

1. Výrobky musí splňovat požadavky zákona č. 22/1997 Sb., o technických požadavcích na výrobky. Výrobky musí splňovat omezení nebezpečných látek dle nařízení č. 481/2012 Sb., o omezení používání nebezpečných látek v elektrických a elektronických zařízeních.

Způsob prokázání: *Uchazeč splní požadavek předložením EU prohlášení o shodě (CE).*

¹³ Pozn. zde je možné vycházet z již nastavených vnitřních předpisů diferencujících dále zakázky malého rozsahu v rámci organizace

¹⁴ Uvedený příklad vychází z Rozhodnutí komise (EU) 2016/1371, kterým se stanoví ekologická kritéria pro udělování ekoznačky EU pro osobní počítače, notebooky a počítače typu tablet, a původního usnesení vlády č. 465/2010 – metodiky pro nákup výpočetní techniky, která je závazná pro orgány státní správy a doporučující pro orgány samosprávy (očekávaná novelizace 2016/2017).

2. Osobní počítače musí být navrženy tak, aby:
 - a. měly snadno dostupnou a vyměnitelnou paměť;
 - b. byla umožněna výměna pevného disku a jednotek pro čtení disků CD či DVD, je-li jimi počítač vybaven.

Způsob prokázání: *Všechny výrobky opatřené ekoznačkou EU budou považovány za vyhovující. Přijaty mohou být rovněž jiné ekoznačky typu I2 splňující výše uvedené požadavky. Přijaty budou také jiné vhodné důkazy, jako je technická dokumentace výrobce.*

3. Notebooky musí být navrženy tak, aby měly snadno dostupnou a vyměnitelnou paměť.

Způsob prokázání: *Všechny výrobky opatřené ekoznačkou EU budou považovány za vyhovující. Přijaty mohou být rovněž jiné ekoznačky typu I splňující výše uvedený požadavek. Přijaty budou také jiné vhodné důkazy, jako je technická dokumentace výrobce.*

4. Notebooky musí být odolné proti nárazu, vibracím a náhodnému pádu.

Způsob prokázání: *Protokoly o zkouškách dle IEC 60068 (část 2–27:Ed, Část 2–6: Fc, Část 2–47, Část 2–32 Ec, dokladující, že model podstoupil zkoušku a splňuje funkční požadavky na odolnost). Všechny výrobky označené ekoznačkou EU dle rozhodnutí Komise (EU) 2016/1371 budou považovány za dostačující. Alternativně musí uchazeč poskytnout čestným prohlášením záruku, že bude tento požadavek splněn.*

5. Notebooky musí být odolné vůči tepelnému namáhání, vniknutí vody, mají splněny zkoušky na odolnost obrazovky, životnost klávesnice a životnost kloubového spoje

Způsob prokázání: *Protokoly o zkouškách dle IEC 60068 (část 2-1:Ab/e, Část 2–2:B IEC 60259 a zvláštní protokoly dokladující, že model podstoupil zkoušku a splňuje funkční požadavky na odolnost). Všechny výrobky označené ekoznačkou EU dle rozhodnutí Komise (EU) 2016/1371 budou považovány za dostačující. Alternativně musí uchazeč poskytnout čestným prohlášením záruku, že bude tento požadavek splněn.*

6. Akumulátorové baterie musí splňovat zvláštní požadavky na kvalitu a životnost
 - a. Po prvním úplném nabití musí notebooky, počítače typu tablet a počítače typu „dva v jednom“ uživateli umožnit nejméně 7 hodin provozu při napájení z akumulátorové baterie.
 - b. modely, u nichž mohou být akumulátorové baterie vyměněny bez použití nástrojů, si po 750 nabíjecích cyklech musí uchovat 80 % své deklarované minimální počáteční kapacity,
 - c. modely, u nichž nemohou být akumulátorové baterie vyměněny bez použití nástrojů, si po 1 000 nabíjecích cyklech musí uchovat 80 % své deklarované minimální počáteční kapacity
 - d. Žadatel poskytne nejméně dvouletou obchodní záruku na vadné baterie

Způsob prokázání: *Protokoly o zkouškách, že typy modulů akumulátorových baterií nebo akumulátorových článků použité ve výrobku splňují stanovenou výdrž akumulátorových baterií a kapacitu nabíjecích cyklů. Možno prokázat dle zrychleného zkušebního postupu stanoveného v*

normě IEC EN 61960. Všechny výrobky označené ekoznačkou EU dle rozhodnutí Komise (EU) 2016/1371 budou považovány za dostačující. Alternativně musí uchazeč poskytnout čestným prohlášením záruku, že bude tento požadavek splněn.

7. Jednotky pro ukládání dat musí splňovat zvláštní požadavky na spolehlivost a ochranu
- a. Stolní počítače, pracovní stanice, počítače typu tenký klient a malé servery
 - i. Jednotka či jednotky pro ukládání dat použité ve stolních počítačích, pracovních stanicích a počítačích typu tenký klient musí vykazovat předpokládanou roční míru selhání (AFR) (11) nižší než 0,25 %.
 - ii. Malé servery musí mít předpokládanou AFR nižší než 0,44 % a bitovou chybovost (BER) u neobnovitelných dat menší než 1 na 1016 bitů.
 - b. Notebooky
 - i. jednotka pevného disku (HDD) je navržena tak, aby vydržela pulsusový rázový puls o amplitudě 400 g (v zapnutém stavu) a 900 g (ve vypnutém stavu) po dobu 2 ms, aniž by se poškodila data nebo funkce jednotky,
 - ii. po detekování skutečnosti, že notebook upadl, se hlava jednotky HDD odtáhne od povrchu disku za dobu 300 ms nebo kratší,
 - iii. je použita technologie jednotek k ukládání dat založená na pevné fázi, například SSD (Solid State Drive) nebo eMMC (embedded Multi Media Card).

Způsob prokázání: Žadatel poskytne specifikaci jednotky či jednotek zabudovaných do výrobku. Ta se získá od výrobce jednotky a v případě odolnosti vůči nárazu a odtahování hlavy disku musí být doložena samostatně certifikovanou technickou zprávou ověřující, že jednotka splňuje uvedené požadavky. Všechny výrobky označené ekoznačkou EU dle rozhodnutí Komise (EU) 2016/1371 budou považovány za dostačující. Alternativně musí uchazeč poskytnout čestným prohlášením záruku, že bude tento požadavek splněn.

Obchodní podmínky

Ve smlouvě na veřejnou zakázku se musí dodavatel zavázat k následujícímu:

1. zajištění technické podpory po uplynutí záruční doby a to minimálně 2 roky (až 3 letou) od jejího skončení a zajištění sběru a zpracování použitého elektrozařízení nebo jeho dalšího použití a to nejen poptávaného elektrozařízení, ale i elektrozařízení, které je touto veřejnou zakázkou nahrazováno.

Osobní počítače, notebooky a monitory

2. U notebooků musí být zaručena dostupnost kompatibilních baterií a napájecích zdrojů a rovněž klávesnice a jejích součástí po dobu nejméně 3 (až 5) let od okamžiku ukončení výroby.

VIII. Hodnocení zpětné vazby.

IX. Zveřejnění a seznámení veřejnosti s hlavními kritérii a postupy instituce.

7.5 Zbavování se majetku

Adresát: celý veřejný sektor

Primárně určeno pro: vnitřní správu budov / odbory majetku

Indikátory: množství výrobků předaných k opětovnému použití

Právní základ:

Státní správa:

- Zákon č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích
- Vyhláška č. 62/2001 Sb., o hospodaření organizačních složek státu a státních organizací s majetkem státu

Samospráva:

- Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích
- Zákon č. 129/2000 Sb., o krajích
- Zákon č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze

Popis: oblast zbavování se hmotného movitého majetku je specificky regulována pro státní správu (ve větší míře podrobnosti) a specificky pro samosprávu. V rámci nastavení procesních pravidel je možné do určité míry ovlivnit další použití upotřebených výrobků před jejich odstraněním nebo recyklací. Podrobnější procesní pravidla jsou zpravidla nastavena specifickým vnitřním předpisem instituce, v zásadě je třeba zajistit, aby zvláštní parametry takového předpisu nepředstavovaly specifické překážky pro případné opětovné použití vyřazovaného majetku.

Nejčastější příčiny vyřazování doposud funkčních výrobků jsou zejména:

- Sťahování nebo rušení poboček nebo detašovaných pracovišť.
- Morální opotřebení výpočetní techniky.
- Zastaralé bezpečnostní zabezpečení výpočetní techniky.
- Obnova vozového parku.

Postup při realizaci nástroje:Organizační složky státu a státní organizace

- I. Majetek, který se stal pro organizační složku státu nepotřebným, se nejprve nabízí organizačním složkám státu – Úřad pro zastupování státu ve věcech majetkových (§ 19c zákona, § 20 vyhlášky)
- II. Převádění vlastnictví k věci právníckým nebo fyzickým osobám lze provést pouze tehdy, pokud se věc stala pro stát trvale nepotřebná (§ 21 zákona)
- III. Procesní postup je upraven dle § 22 zákona a § 21 a násl. vyhlášky, doporučuje se opakované výběrové řízení s modifikací podmínek v následujícím kole (snížování minimální kupní ceny)
- IV. Pokud je majetek nezpůsobilý k dalšímu využití, dle § 20 odst. 2 a 3 je nabízen osobám zabývajícím se výkupem druhotných surovin nebo fyzickou likvidací v souladu se zvláštními právními předpisy¹⁵

Doporučené postupy z hlediska předcházení vzniku odpadů:

- Lehce poškozenou větší kancelářskou techniku, u které se nevyplatí investice do oprav, v případě, že o ni není zájem, nabídnout přednostně právníckým osobám k využití na náhradní díly (před odstraněním dle § 20 odst. 2 a 3 vyhlášky).
- Nabídka velkého množství kusů upotřebené výpočetní techniky najednou může být překážkou prodeje, prodej po jednotlivých kusech naproti tomu může představovat velkou administrativní zátěž; doporučuje se najít optimální míru (množství nabízených kusů), která zefektivní prodej a zároveň nebude pro vnitřní správu znamenat enormní nárůst administrativní zátěže.

¹⁵ Např. díl 8 zákona o odpadech v případě elektrických a elektronických zařízení

- V rámci mantinelů stanovených zákonem oslovovat s nabídkou použitého kancelářského nábytku a výpočetní techniky charitativní a humanitární organizace

Samospráva

Zbavování se nepotřebného majetku přednostně upravuje ustanovení § 38 odst. 2 zákona o obcích (analogicky § 17 odst. 2 zákona o krajích a § 35 odst. 2 zákona o hl. městě Praze) ve smyslu způsobu naložení a za podmínek stanovených zvláštními předpisy. Při zohlednění principu řádného hospodáře se doporučuje optimalizace prodeje se zohledněním zajištění opětovného použití upotřebených výrobků (stanovení podmínek, které upřednostní tento způsob nakládání s upotřebenou technikou).

7.6 Informační podpora Programu

Adresát: celý veřejný sektor

Primárně určeno pro: tisková oddělení /odbory informatiky/odborné útvary

Indikátory: počet přístupů do dané sekce webových stránek, pokud je technicky možné přístupy sledovat samostatně; počty stažených dokumentů s příslušnou tematikou (letáky, příručky apod.)

Právní základ: nástroj není upraven ani omezen specifickým právním předpisem

Vazba na opatření PPVO:

Č. 1 – Vytvořit a po celou dobu realizace Programů předcházení vzniku odpadů zajistit kontinuální provoz volně přístupné informační základny o problematice předcházení vzniku odpadů na všech úrovních. Vypracovat a **volně propagovat příručku pro občany** jak předcházet vzniku odpadů (se zaměřením na komunální odpad a jeho jednotlivé složky).

Č. 2 – Technicky zajišťovat **šíření informací a osvětových programů** za účelem postupného zvyšování množství sběru dále využitelných výrobků, např. oděvů, textilu, obuvi, hraček, knih, časopisů, nábytku, koberců, náradí a dalších znovupoužitelných výrobků. Veřejně propagovat činnosti neziskových organizací zpětně odebírající výrobky k opětovnému použití a podobných subjektů.

Č. 3 – Technicky zajišťovat **šíření informací a osvětových programů** za účelem postupného zvyšování množství zpětně odebraných elektrických a elektronických zařízení a na snížení produkce odpadů z těchto výrobků.

Č. 4 – Technicky zajišťovat **šíření informací a osvětových programů** zaměřených na snížení produkce odpadů z potravin.

Č. 5 – Zajistit **informační a vzdělávací podporu** problematiky předcházení vzniku odpadů na všech úrovních státní správy se zvláštním zaměřením na územní samosprávy měst a obcí s ohledem na stabilizaci produkce a postupné snižování produkce komunálního odpadu.

Postup při realizaci nástroje: v rámci webových stránek vytvořit samostatnou sekci pro předcházení vzniku odpadů. Vyšší správní celky a města pro přehlednost diferencovat podsekcemi se základními informačními kanály, sekce pro občany, podnikatelské subjekty, případně pedagogické pracovníky (EVVO) a neziskové organizace (možnosti spolupráce).

Vedle elektronických podkladů by měly být současně volně distribuovány tištěné materiály určené občanům (viz doporučená struktura webu) v rámci vestibulů jednotlivých institucí a zřizovaných informačních středisek, současně je doporučeno využívat prostředky přímé komunikace, jako jsou různé druhy vzdělávacích seminářů atp.

Doporučená struktura webových stránek instituce (konkrétních územních celků):

Základní informační kanály

- Prolinky na ústřední orgány státní správy a na další užitečné odkazy
[Ministerstvo životního prostředí](http://www.mzp.cz/cz/predchazeni_vzniku_odpadu)
http://www.mzp.cz/cz/predchazeni_vzniku_odpadu
(anotace: kompletní informace k předcházení vzniku odpadů v ČR)
[Ministerstvo zemědělství](http://eagri.cz/public/web/mze/potraviny/aktualni-temata/plytvani-potravinami-1/)
<http://eagri.cz/public/web/mze/potraviny/aktualni-temata/plytvani-potravinami-1/>
(anotace: kompletní informace k plýtvání potravinami)
[Národní síť zdravých měst – portál dobrá praxe](https://www.dobrapraxe.cz/)
<https://www.dobrapraxe.cz/>

Všeobecné informace pro občany

- Sdílení relevantních volně šiřitelných informačních materiálů¹⁶
- Relevantní materiály o domácím kompostování
- Obecné informace o environmentálně šetrných výrobcích

Informace pro občany týkající se specificky daného územního celku

- Přehled sítě míst pro ukládání upotřebených výrobků a přehled souvisejících aktivit s předcházením vzniku odpadů v rámci daného územního celku
 - neziskové, charitativní a humanitární organizace působící v rámci katastrálního území orgánu veřejné správy
 - vlastní koncepce opětovného použití výrobků obcí, pokud byla realizována
 - dostupné projekty pro opětovné použití specifických komodit ze strany systémů zpětného odběru dle dílu 8 zákona o odpadech
 - v případě komerčních opraven a servisů přiměřené informace o jejich činnosti¹⁷
- Aktuální dotační tituly z hlediska předcházení vzniku odpadů (domácí kompostování)

Informace pro podnikatelské subjekty

- Možnosti uzavření dobrovolných dohod a podmínky záštit z hlediska předcházení vzniku odpadů v rámci instituce
- Kritéria pro veřejné zakázky zadávané institucí z hlediska předcházení vzniku odpadů
- Odpovědné podnikání (obecné informace – čistší produkce, EMAS, EŠV)
- Sdílení volně šiřitelných informačních materiálů¹⁸
- Odkazy na možnosti podpory ze strany OPŽP¹⁹

Informace pro pedagogické pracovníky

- Státní politika EVVO a EP, Informace o Metodice k začleňování problematiky předcházení vzniku odpadů do výuky pro jednotlivé stupně škol a mimoškolní výchovu
- Kontakty na regionální SEV
- Informace o grantech vypisovaných v rámci kraje, města

¹⁶ Například Příručka pro občany a letáky k jednotlivým komoditám zpracovaná v rámci projektu TAČR Beta TB050MZIP009, (materiály budou k dispozici k volnému stahování a šíření na webových stránkách MŽP http://www.mzp.cz/cz/predchazeni_vzniku_odpadu/informace_pro_obcana)

¹⁷ Například obecné informace o typech výrobků a materiálů, které jsou plošně odebírány stavebními bazary

¹⁸ Například Příručka pro předcházení vzniku odpadů pro oblast pohostinství a stravování a Příručka pro předcházení vzniku odpadů ze stavebnictví, zpracované v rámci projektu TAČR Beta TB050MZIP009 (materiály budou k dispozici k volnému stahování a šíření na webových stránkách MŽP http://www.mzp.cz/cz/predchazeni_vzniku_odpadu/informace_pro_podnikatele)

¹⁹ Aktuální informace jsou k dispozici na webových stránkách Státního fondu životního prostředí <http://www.opzp.cz/podporovane-oblasti/3-1-prevence-vzniku-odpadu?id=29>)

8 Aktivita v gesci obcí

8.1 Regulace pořádání, průběhu a ukončení veřejnosti přístupných podniků

Adresát: obec

Primárně určeno pro: úseky normotvorby

Právní základ:

- § 10 písm. b) zákona č. 128/2000 Sb., o obcích
- § 44 zákona č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze

Popis: regulativní nástroj, ve kterém lze zohlednit předcházení vzniku odpadů na území celé obce pro specifickou oblast konání veřejných akcí, je obecně závazná vyhláška „O stanovení podmínek pro pořádání, průběh a ukončení veřejnosti přístupných sportovních a kulturních podniků, včetně tanečních zábav a diskoték a jiných kulturních podniků v rozsahu nezbytném k zajištění veřejného pořádku“. Předcházení vzniku odpadů je zde třeba chápat jako omezení vzniku odpadů při prodeji a podávání občerstvení v rámci pořádané akce. K nástroji existuje několik alternativ. V případě akcí na veřejných prostranstvích nebo budovách ve vlastnictví obce má možnost obec ovlivnit jejich uskutečnění v soukromoprávní rovině z pozice jejich vlastníka a udělování souhlasu k užívání jejího majetku. Uskutečnění soukromých akcí lze ovlivnit v případě, kdy pořadatel žádá příslušný orgán veřejné správy o udělení záštity.

Postup při realizaci nástroje: stávající obecní vyhláška „O stanovení podmínek pro pořádání, průběh a ukončení veřejnosti přístupných sportovních a kulturních podniků, včetně tanečních zábav a diskoték a jiných kulturních podniků v rozsahu nezbytném k zajištění veřejného pořádku“ se v příslušném ustanovení pro oznamovací povinnosti doplňuje:

Pořadatel podniku je povinen oznámit:

h) způsob zajištění obecních povinností při nakládání s odpady vzniklými při pořádání akce (§ 12 zákona o odpadech) a jejich předcházení (§ 10 zákona o odpadech)

Uvedené ustanovení vychází přímo ze vzoru vyhlášky vydaného Ministerstvem vnitra. Oproti původnímu textu vyhlášky pořadatel navíc oznamuje, jak bude plnit své povinnosti týkající se předcházení vzniku odpadů vyplývající z § 10 zákona o odpadech v souvislosti s jím pořádanou akcí. Webové stránky úřadu se v tomto směru doporučuje doplnit obecnými informacemi týkajícími se způsobu předcházení vzniku odpadů v rámci takto pořádaných akcí. Jedná se zejména doporučení ohledně cateringu a použití nádobí a obalů při prodeji a podávání občerstvení v rámci akce, a to s ohledem na princip rovnosti vůči pořadatelům veškerých obdobných akcí pořádaných na území obce:

V rámci občerstvení na veřejných (i soukromých) akcích se doporučuje podávat točené nápoje do zálohovaných nápojových obalů a nepoužívat jednorázové nádoby (plastové nádoby, papírové a plastové tácky) atp.

Podpora: pro veřejné akce, včetně provozu tržišť je na zvážení investice do vlastního opakovatelně použitelného zálohovaného nádobí, které obec může zapůjčovat.

Omezení: z navrhované úpravy obecně závazné vyhlášky vyplývá **pouze oznamovací povinnost**, jak bude pořadatel plnit své povinnosti vyplývající již ze zákona v souvislosti s jím pořádanou akcí. Obec nemůže posuzovat způsob realizace a dostatečnost daných opatření.

8.2 Organizace a podpora systému opětovného použití upotřebených výrobků

Adresát: obce

Primárně určeno pro: úseky realizující samosprávu v odpadovém hospodářství

Právní základ: § 10 zákona č. 185/2001 Sb., související legislativní předpisy jsou uváděny dále u jednotlivých modelů realizace

Vazba na cíle a opatření PPVO:

Cíl 2 – Vytvořit podmínky ke stabilizaci produkce jednotlivých složek komunálního odpadu a následnému snižování na všech úrovních veřejné správy a na úrovni občanů.

Cíl 10 – Podporovat využívání servisních a charitativních středisek a organizací za účelem prodlužování životnosti a opětovného používání výrobků a materiálů.

Indikátory: např. počet nestátních neziskových organizací vyvíjející činnosti k opětovnému používání výrobků a činnosti související s předcházením vzniku odpadů (vyjádření indikátoru – počet, bližší charakteristika)

Popis: cílem aktivit (nástroje) je odklonění vybraného okruhu výrobků používaných v domácnostech mimo tok komunálních odpadů:

- pokud se těchto výrobků občan potřebuje obratem zbavit a nemá čas nebo se nechce zabývat jejich prodejem prostřednictvím existujících bazarů,
- pokud jsou funkční a
- může pro ně existovat reálný odbyt, a to nejen u občanů v tíživé životní situaci.

Jedná se například o:

- kuchyňské vybavení (kuchyňské a stolní nádobí, příbory, pekáče atp.),
- další vybavení domácností (koše, sušáky, ramínka, věšáky, stojany atp.),
- dekorace (obrazy, rámy, svícny, umělecké předměty, vázy atp.),
- vybavení pro děti a mládež (dětské kočárky, deskové společenské hry, hračky atp.),
- sportovní potřeby (odrážedla, jízdní kola, lyže atp.),
- knihy, časopisy, hudební nosiče, filmové nosiče, počítačové hry,
- vybavení pro dílnu a zahradu (domácí nářadí, štafle, hřebíky, vruty atp.),
- sezónní předměty (umělé Vánoční stromky, Vánoční ozdoby atp.),
- oděvy a obuv,
- nábytek atp.

Zajištění opětovného použití těchto výrobků může být realizováno jako další služba v rámci odpadového hospodářství obce, kterou může obec buď v určité míře podpořit, nebo sama plně realizovat, v dlouhodobém horizontu při vhodném nastavení může pak aktivita potenciálně snížit náklady obce na nakládání s odpady. Vybrané nástroje, kterými lze podpořit systém²⁰:

1. Zmapování již existujících aktivit na území obce a jejich propagace na webových stránkách úřadu.
2. Souhlas se zábořem veřejného prostranství pro veřejné knihovničky nebo šatníky. (kap. 8.3.1)
3. Poskytnutí zázemí pro charitativní sbírku nebo sezónní bazárky. (kap.8.3.2)
4. Zvýhodněný pronájem nebytových prostor pro neziskové bazary a aktivity (kap. 8.3.3)

²⁰ Uvedený výčet je demonstrativní, příklady podpory rozvíjí kapitola 8.3.

5. Zajištění sběru výrobků na sběrných dvorech a shromažďovacích místech obcí (kap. 8.3.4 a 0), případně jiných místech s tím, že jsou upotřebené výrobky předávány nebo prodávány
- prostřednictvím charitativních, neziskových organizací nebo organizátorů volnočasových aktivit,
 - v rámci veřejné sbírky pořádané obcí,
 - jiným způsobem.

Do okruhu výše uvedených upotřebených výrobků se nedoporučuje zařazovat minimálně ve fázi pilotního testování výrobky:

- obsahující nebezpečné látky,
- představující hygienická rizika (např. čalouněný nábytek),
- představující rizika z hlediska bezpečnosti výrobku (např. elektrozařízení).

V případě elektrozařízení vedle dalších skutečností nelze provádět další distribuci bez spolupráce s osobou odborně způsobilou dle § 9 vyhlášky č. 50/1978 Sb., o odborné způsobilosti v elektrotechnice. Na zvážení je organizace sběru oděvů a obuvi (s ohledem na již existující paralelní systémy sběru a nutnost dotřídování) a nábytku s ohledem na dostupné skladové kapacity.

Vybraná omezení:

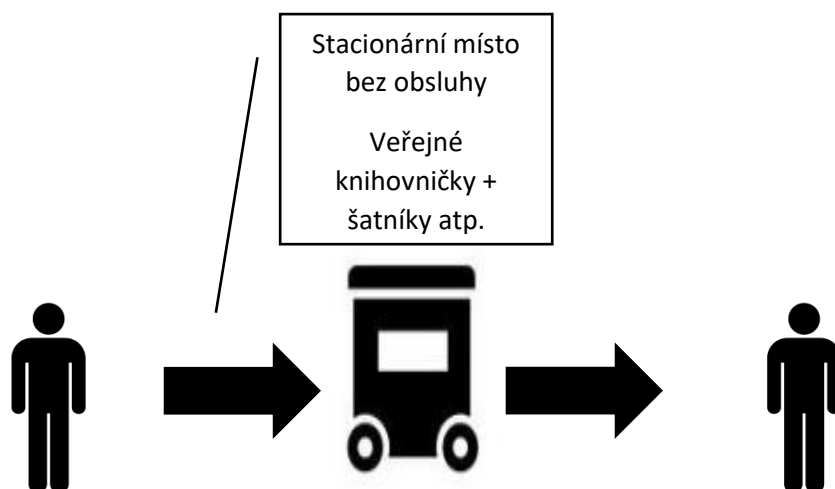
1. **Systém míst pro opětovné použití výrobků nelze vyhlásit obecně závaznou vyhláškou** o stanovení systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů vznikajících na jejím katastrálním území dle § 17 zákona odpadech, principiálně se nejedná o **nakládání s odpady**.

Opětovné použití nicméně dle zákona spadá pod oblast **odpadové hospodářství**, obec tedy může tato místa zřizovat, a to i přidružením ke shromažďovacím místům komunálních odpadů obce, respektive obcí stanoveným sběrným dvorům.

2. Pokud by obec nebo město přikročily ke **kompletnímu konceptu** systému opětovného použití, který by realizovaly od sběru **až po prodej zcela samy na komerční úrovni** (5c), je třeba počítat s tím, že se na ně v souvislosti s touto ekonomickou činností mohou vztahovat další právní předpisy (zákon o ochraně spotřebitele, živnostenský zákon, zákon o dani z příjmu, zákon o obecné bezpečnosti výrobků atp.).

8.3 Formy podpory zajištění opětovného použití upotřebených výrobků

8.3.1 Zábor veřejného prostranství

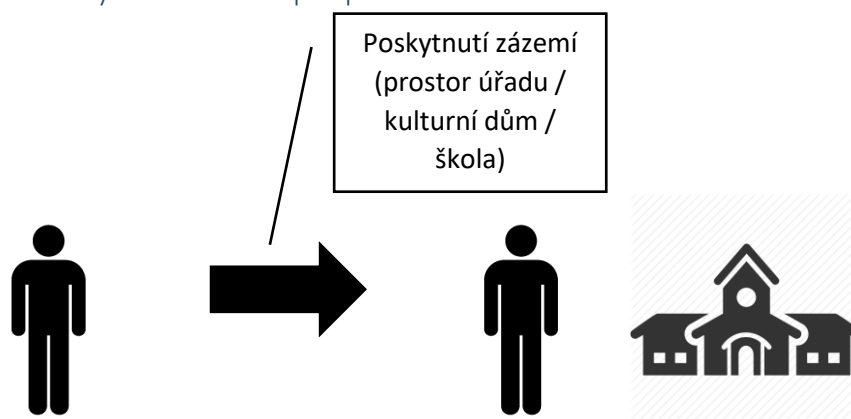
Popis: obec může podpořit občanské aktivity nebo specifické projekty, které umožňují sdílení nebo výměnu specifického okruhu výrobků ve veřejném prostoru. Tato místa mohou vznikat jak na venkovních prostranstvích, tak v rámci různých institucí. Veřejné knihovničky jsou takto instalovány například v rámci nádraží, kaváren a úřadů.

Podmínkou umístění prostředku (veřejná knihovny, veřejné šatní skříně) musí být minimálně odpovědnost za pravidelnou kontrolu, údržbu a úklid prostředku ze strany jeho provozovatele.

Relevantní legislativa:

- § 25 zákona o č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích (zábor místa)
- Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (péče řádného hospodáře, zvýhodněný pronájem)

8.3.2 Poskytování zázemí pro pořádání charitativních sbírek nebo sezónních bazárků

Vhodnost: doporučuje se zejména pro malé obce:

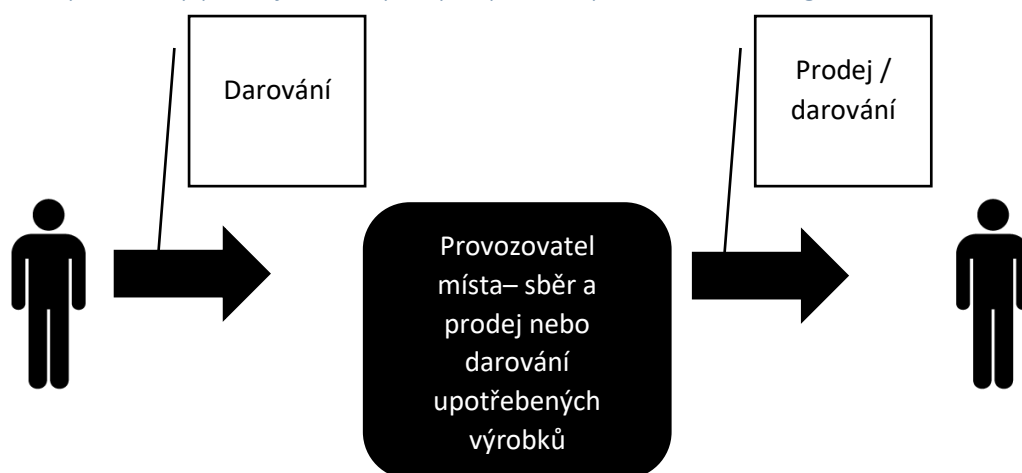
- které neprovozují sběrný dvůr nebo místo pro shromažďování odpadů chráněné proti povětrnostním vlivům a
- v nichž se současně nevyplatí jak obci, tak charitativním a dalším organizacím (školní zařízení, volnočasově zaměřené subjekty atd.) zřizovat trvalá sběrná a výdejní místa pro upotřebené

výrobky pro opětovné použití, s ohledem na velikost obce a potenciální nízký odbyt upotřebených výrobků.

Postup při realizaci nástroje: poskytnutí zázemí pro uspořádání uvažované akce. Obec nepřebírá upotřebené výrobky do svého vlastnictví. Dle dohody se spolupracující charitativní organizací nebo spoluorganizáteli akce možno požadovat rámcovou informaci o množství upotřebených výrobků, které byly v rámci konané akce předány k opětovnému použití (mimo evidenci ve smyslu § 39 zákona o odpadech). Frekvence pořádání 1–2 krát ročně, respektive dle nastavení spolupráce s charitativní či jinou organizací.

Relevantní legislativa: nástroj není upraven ani omezen specifickým právním předpisem

8.3.3 Zvýhodněný pronájem nebytových prostor pro neziskové organizace

Vhodnost: malá i větší města, kde existuje potenciál pro vznik specifickým míst, pokud k tomu město vytvoří adekvátní podmínky.

Popis: zvýhodněný pronájem pro vytipované subjekty při splnění předem definovaných podmínek. Přípravě může předcházet „memorandum o spolupráci“. Touto cestou lze iniciovat vznik sítě samostatných míst, která se kompletně starají o převzetí výrobků a jejich další darování nebo prodej (re-use obchůdky – komunitní prodejny zaměřené výhradně na upotřebené výrobky, charitativní šatníky, sociálních podniky a míst pro shromažďování upotřebených výrobků k další distribuci k humanitárnímu a charitativnímu účelu) v katastru obce formou zvýhodněného pronájmu. Prostor pro umístění obchůdku může být kdekoliv na katastrálním území obce, jednou z možných variant je přidružení bezprostředně u sběrného dvora obce. V případě spolupráce představuje systém minimální administrativní zátěž ze strany obce. Předávání a výdej je prováděn zpravidla na jednom místě.

Právní základ:

- Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích
- Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

Vybraná omezení:**1. Posouzení, zda nejde o nedovolenou veřejnou podporu**

Dle čl. 107 Smlouvy o fungování Evropské unie (na který navazuje zákon č. 215/2004 Sb., o úpravě některých vztahů v oblasti veřejné podpory a o změně zákona o podpoře výzkumu a vývoje) jsou podpory poskytované v jakékoli formě státem nebo ze státních prostředků, které narušují nebo mohou narušit hospodářskou soutěž tím, že zvýhodňují určité podniky nebo určitá odvětví výroby, pokud ovlivňují obchod mezi členskými státy, neslučitelné s vnitřním trhem, nestanoví-li Smlouvy jinak. V případě **zvýhodněného pronájmu** charitativním a humanitárním organizacím, sociálním podnikům, realizátorům volnočasových aktivit a dalším neziskovým subjektům, které v daném místě shromažďují upotřebené za účelem charitativního prodeje, pořádají veřejné sbírky nebo zajišťují bezúplatné darování občanům, **by neměly tuto definici naplňovat**, zejména pokud podpora nemá za následek přilákání poptávky nebo investic do dotyčného regionu a nevytváří překážky pro usazování podniků z jiných členských států; zboží nebo služby poskytované příjemcem **jsou čistě lokálního charakteru** nebo jsou přitažlivé jen pro zeměpisně ohraničenou oblast; vliv na trhy a spotřebitele v sousedních členských státech **je nanejvýše nepatrný**. Záleží přitom na poskytovateli podpory, který je schopen při znalosti poměrů místního trhu nejlépe vyhodnotit, zda opatření podpory může být považováno za lokální či nikoli.

2. Nakládání s majetkem s péčí řádného hospodáře

Pokud jde o možnost zvýhodněného pronájmu, není obec povinna zdůvodňovat odchylku od tržní ceny ve smyslu § 39 odst. 2 zákona o obcích, který se váže na prodej hmotného movitého majetku, výše nájemného nicméně **musí být obhajitelná** s ohledem na § 38 odst. 1 zákona o obcích, dle kterého musí být majetek obce využíván účelně a hospodárně v souladu s jejími zájmy a úkoly vyplývajícími ze zákonem vymezené působnosti, přičemž obec je povinna pečovat o zachování a rozvoj svého majetku, uvedené akcentuje dále § 159 odst. 1 občanského zákoníku.

3. Překrytí s podporou poskytovanou v rámci strukturálních fondů EU

V případě poskytnutí podpory formou zvýhodněného nájmu sociálním podnikům je třeba zkontrolovat případná omezení, **pokud podnik zároveň čerpá podporu** z Operačního programu zaměstnanost 2014–2020 (Investiční priorita 2.1) a Integrovaného regionálního operačního programu 2014–2020 (Investiční priorita 9c).

Postup při realizaci nástroje:

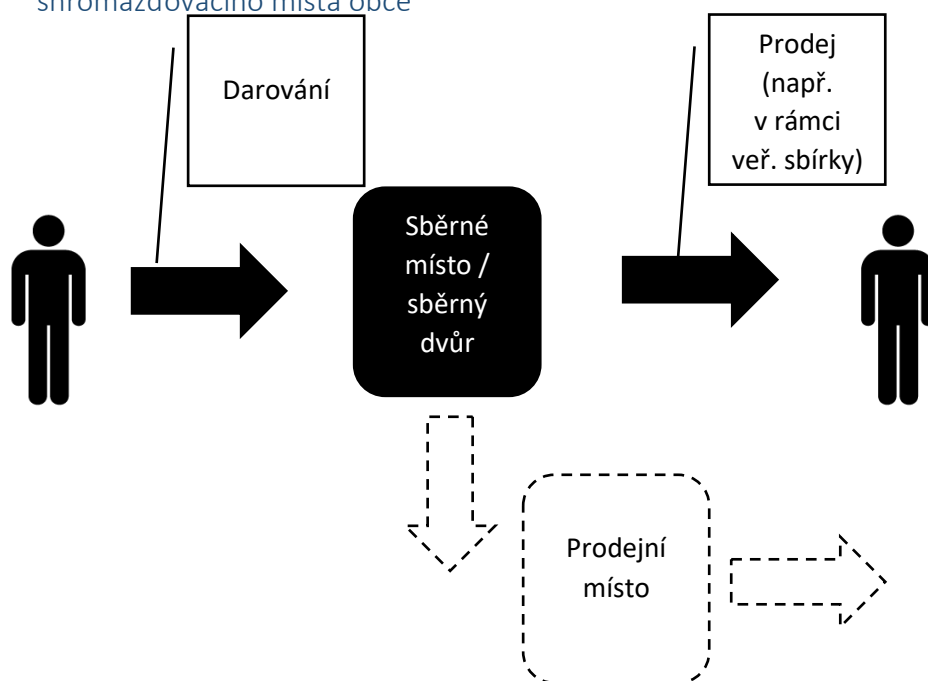
1. Obec zhodnotí záměr z hlediska možných alternativ realizace a před jeho realizací prokazatelným způsobem zaznamená důvody odchýlení se od tržní ceny pronájmu, kterým může rámcově být buď přímo odkaz na cíl 10 Programu předcházení vzniku odpadů „Podporovat využívání servisních a charitativních středisek a organizací za účelem prodloužení životnosti a opětovného používání výrobků a materiálů“, nebo specificky jako:
 - Odklon co největšího množství výrobků od systému nakládání s odpady.
 - Podpora sociálního rozměru projektu.
 - Podpora rozvoje neziskových či občanských aktivit na území obce.
2. Dle § 39 odst. 1 zákona o obcích, obec záměr obce pronajmout hmotnou nemovitou věc po dobu nejméně 15 dnů před rozhodnutím v příslušném orgánu obce, a to vyvěšením na úřední desce obecního úřadu, aby se k němu mohli zájemci vyjádřit a předložit své nabídky. Záměr může obec

těž zveřejnit způsobem v místě obvyklým. Nemovitá věc se v záměru označí údaji podle zvláštního zákona platnými ke dni zveřejnění záměru.

3. Obec stanoví podmínky pronájmu nemovitosti, zejména:

- Předložení konceptu opětovného použití.
- Jednoznačný závazek provozovat místo pro opětovné použití po dobu platnosti smlouvy ve stanovené provozní době.
- Stanovení doby platnosti (minimálně na rok).
- Prohlášení ohledně zajištění veškerých požadavků vyplývajících pro prodej upotřebených výrobků dle platné legislativy.

8.3.4 Zřízení místa pro ukládání upotřebených výrobků v rámci sběrného dvora nebo shromažďovacího místa obce

Popis: ukládání probíhá ve vyhrazeném prostoru sběrného dvora nebo shromažďovacího místa obce, který je viditelně označen a oddělen od ostatních prostor pro shromažďování odpadů.

Postup při realizace nástroje: obec se podílí na organizaci ukládání upotřebených výrobků ve vyhrazeném místě na sběrném dvoře či shromažďovacím místě a jejich následném předání nebo prodeji. Ten se uskutečňuje buď přímo v místě ukládání výrobku, nebo v samostatné prodejně (výdejním místě) mimo areál sběrného dvora nebo shromažďovacího místa.

Prodejna nebo výdejní místo (re-use obchůdek, charitativní obchod, výdejní místo humanitárního skladu atp.). jsou organizované buď obcí nebo samostatným subjektem. Technicko-organizační podrobnosti provedení sběru jsou uvedeny v kapitole 0, administrativní východiska pro následné předání nebo prodej výrobků jsou pak uvedena v kapitole 8.5.

8.4 Podrobnosti ukládání upotřebených výrobků na sběrných dvorech nebo shromažďovacích místech obce

Technicko-organizační a administrativní východiska z hlediska zákona č. 185/2001 Sb., o odpadech:

- V případě výhradního opětovného použití (ve smyslu zákona o odpadech) by předávané upotřebené výrobky měly být plně funkční, předávající osoba je vědomě daruje k dalšímu použití (případně dle dohody předává výrobky s drobnou opravitelnou vadou) – nejedná se tedy o odpad ve smyslu § 3 zákona o odpadech a upotřebené výrobky nepodléhají evidenci ve smyslu § 39 odst. 1 zákona o odpadech.
- Upotřebené výrobky jsou na sběrném dvoře nebo shromažďovacím místě ukládány **odděleně od odpadů** na zřetelně označeném místě, nedochází k mísení s odpady; **obsluha sběrného dvora nebo shromažďovacího místa je proškolená** z hlediska posouzení převzetí daných výrobků a podání relevantních informací pro předávající osoby.
- Uvedené skutečnosti o vyčlenění prostoru pro předávání upotřebených výrobků jsou uvedeny v **provozním řádu sběrného dvora**, pokud se jedná o zařízení ve smyslu § 14 odst. 1 zákona o odpadech; systém opětovného použití se nevyhlašuje vydáním obecní vyhlášky o stanovení systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů, informace o jeho zavedení se mohou zveřejnit na webovém portálu nebo úřední desce úřadu. Text uváděný v provozním řádu sběrného dvora:

Ve stanoveném místě areálu sběrného dvora budou ze strany fyzických osob předávány upotřebené výrobky určené k opětovnému použití. Místo bude za tímto účelem viditelně označeno a odděleno od míst, na nichž dochází ke shromažďování odpadů.

- S upotřebenými výrobky se nenakládá jako s odpady, ze sběrného dvora nebo shromažďovacího místa jsou předávány nebo prodávány přímo občanům nebo předávány na místo prodeje provozované obcí, zřizovanou organizací nebo organizací spolupracující s obcí na základě smluvního vztahu.
- V případě vyhodnocení o nevhodnosti pro opětovné použití na sběrném dvoře nebo shromažďovacím místě jsou uvedené výrobky ukládány jako odpad do sběrových prostředků v rámci sběrného dvora nebo shromažďovacího místa ve smyslu § 16 odst. 1 písm. e) zákona o odpadech dle příslušného kódu odpadu (sklo, objemný odpad, nebezpečný odpad, železné kovy) pod kódem nakládání A00 (původce obec).
- V případě přepravy ze sběrného dvora nebo shromažďovacího místa obce se na tuto přepravu nevztahuje zákon o odpadech. Tím nejsou dotčeny případné jiné předpisy (ADR).

Označení místa pro ukládání upotřebených výrobků a právní aspekt předávané věci

Místo pro ukládání upotřebených výrobků („MUV“) je zřetelně a čitelně označeno nápisem oznamující tuto skutečnost (např. „Místo pro opětovné použití“, „Re-use“ atp.). Doporučuje se zpracovat samostatný provozní řád MUV (nepovinné, s ohledem na režim sběru není upraveno zákonem o odpadech ani vyhláškou) a zveřejnit další informace, které mohou být součástí takového provozního řádu, zejména:

- Seznam typu výrobků, které jsou přebírány
- Podmínky převzetí výrobků

Upotřebený výrobek ukládaný na MUV v rámci sběrného dvora nebo shromažďovacího místa se považuje za **dar** ve smyslu § 2055 a násl. občanského zákoníku. Darování je zásadně neformální a nevztahuje se na něj povinnost uzavření darovací smlouvy ve smyslu § 2057 občanského zákoníku. Na místě pro ukládání upotřebených výrobků se nicméně doporučuje písemnou formou informovat občana o tom, že uložení na místo dochází k darování, dále uvést jeho účel a způsob, jakým bude s upotřebenými výrobky nakládáno. Další informace ohledně označení místa jsou uvedeny v následujících kapitolách s ohledem na způsob další distribuce a naložení s upotřebenými výrobky.

Organizační zajištění a úlohy jednotlivých aktérů

1. Obec:

- Příprava rámcového konceptu systému.
 - Stanovení cíle konceptu.
 - Stanovení okruhu upotřebených výrobků, které budou předmětem opětovného použití.
 - Stanovení způsobu organizace sběru upotřebených výrobků. (formulace úkolů stanovených pro provozovatele sběrného dvora).
 - Stanovení způsobu logistiky upotřebených výrobků na místo prodeje nebo předání.
 - Stanovení způsobu prodeje nebo předání upotřebených výrobků.
- Smluvní zajištění s provozovatelem sběrného dvora nebo shromažďovacího místa (revize stávající smlouvy).
 - Do smluvního vztahu (pokud bude realizován prodej prostřednictvím třetí osoby) by měla být promítnuta pravidla pro pohyb osob při převzetí upotřebených výrobků na sběrném dvoře (shromažďovacím místě), pokud tuto činnost za třetí osobu nebude zajišťovat sama obec.

2. Provozovatel sběrného dvora nebo shromažďovacího místa:

- V případě sběrného dvora dle § 14 odst. 1 zákona o odpadech zajištění změny provozního řádu zařízení.
- Zřízení a viditelné označení MUV na sběrném dvoře nebo na shromažďovacím místě v prostoru chráněném proti vlivu povětrnostních podmínek.
- Doporučeno sestavení samostatného provozního řádu daného MUV.
- Zajištění proškolení obsluhy v oblastech:
 - Organizace předávání na sběrném dvoře nebo shromažďovacím místě.
 - BOZP při nakládání s upotřebenými výrobky.
 - Poskytování komplexních informací o zajištění předávání upotřebených výrobků a formě další distribuce výrobků pro občana.
 - Posuzování vhodnosti upotřebených výrobků pro opětovné použití.
 - Vedení minimální evidence o převzatých a předaných upotřebených výrobcích.
- Zajištění nezbytné administrativy
 - Nezbytná minimální ad hoc evidence upotřebených výrobků.
 - V případě prodeje výrobků splnění požadavků dle zvláštních předpisů.
- Zajištění prodeje upotřebených výrobků v rámci sběrného dvora nebo shromažďovacího místa (např. v rámci veřejné sbírky pořádané obcí).
- Alternativně zajištění předání upotřebených výrobků nebo přepravy třetí straně nebo na prodejní místo zřízené obcí.

8.5 Podrobnosti předávání a prodeje upotřebených výrobků ze sběrných dvorů a shromažďovacích míst

V návaznosti na systém ukládání upotřebených výrobků je třeba zajistit následné předávání nebo prodej těchto výrobků, ať už přímo na sběrném dvoře nebo shromažďovacím místě obce nebo na samostatném místě provozovaném obcí nebo spolupracující organizací. Způsob organizace prodeje nebo předání a volba subjektu, který bude tyto činnosti vykonávat, určuje rozsah administrativních zátěží obce. V případě předávání nebo prodeje upotřebených výrobků v rámci sběrného dvora nebo shromažďovacího místa obce vždy odpadají náklady na logistiku, a to jak z hlediska přepravy na místo prodeje nebo předání, tak z hlediska dalšího naložení s upotřebenými výrobky, pro které by nebyl následný odbyt a bylo třeba zajistit jejich odstranění. Další ekonomická a administrativní východiska jsou uvedena níže.

8.5.1 Nacenění výrobků a označení místa prodeje

1. Bezúplatné předávání upotřebených výrobků

Sebrané upotřebené výrobky je možné předávat dál bezúplatně, byť se tento model doporučuje realizovat spíše v případě spolupráce s humanitárními sklady a charitativními šatníky (a i zde spíše s využitím symbolického manipulačního poplatku) a administrativního nástroje, kterým je doporučení ze strany sociálních odborů obce nebo úřadu práce k vybavení domácnosti klienta, který se ocitl ve složité životní situaci, případně při jiné distribuci prostřednictvím sociálních odborů.

2. Prodej upotřebených výrobků

V jakémkoliv jiném případě se doporučuje minimální nacenění výrobků jako ekonomický nástroj, který zamezí tomu, aby si koneční uživatelé bezmyšlenkovitě odebírali upotřebené výrobky, které nepotřebují. V případě výrobků s obsahem kovů, jako jsou jízdní kola, umělecké předměty, přístroje, nábytek atp. by měla tato cena překračovat částku, za níž by bylo možné upotřebené výrobky následně zpeněžit ve sběrně nebo výkupně kovových odpadů. Nacenění by mělo být provedeno dle jednotlivých produktových skupin, které budou sbírány a dále distribuovány. V souvislosti s prodejem výrobků a převodem vlastnictví je nutné počítat s plněním specifických předpisů, které se liší v návaznosti na zvoleném modelu.

Označení výrobků a místa prodeje z hlediska zákona o cenách a zákona o ochraně spotřebitele

Při prodeji upotřebených výrobků by prodávající měl dle § 13 zákona č. 526/1990 Sb.:

- Označit zboží cenou, kterou uplatňuje v okamžiku nabídky a vztahenou k prodávanému jednotkovému množství zboží a určeným podmínkám.
- Zpřístupnit na viditelném místě informaci o této ceně formou ceníků.

Dle zákona č. 634/1992 Sb. by v případě upotřebených výrobků dále prodávající měl:

- Před prodejem spotřebitele zřetelně upozornit (nejlépe viditelným označením prodejního místa), že se jedná o upotřebené výrobky.
- Na žádost spotřebitele vydat doklad o zakoupení výrobku a skutečnost, že se jedná o upotřebený výrobek, zřetelně vyznačit v daňovém dokladu. Z informací na dokladu by mělo vyplývat, že se jedná o použitý výrobek, na který se záruka neposkytuje a výrobek nelze vrátit ani vyměnit.

8.5.2 Prodej prostřednictvím externího partnera – neziskové / charitativní organizace

Vybraná omezení: veškerá odpovědnost spojená s prodejem upotřebených výrobků je přenesena na externího partnera.

Náklady spojené s provozem shromažďovacího místa či sběrného dvora jsou provozovateli uhrazeny z rozpočtu obce (objednatele zakázky), náklady spojené s další distribucí upotřebených výrobků nese externí partner.

Organizační zajištění a úlohy jednotlivých aktérů

1. Obec:

- Smluvní zajištění s organizací
- Řešení způsobu předávání upotřebených výrobků externímu partnerovi včetně způsobu zajištění v případě převzetí přímo na sběrném dvoře nebo shromažďovacím místě obce

2. Osoba zajišťující distribuci upotřebených výrobků určených k opětovnému použití:

- Předložení konceptu opětovného použití.
- Jednoznačný závazek provozovat místo pro opětovné použití po dobu platnosti smlouvy ve stanovené provozní době.
- Stanovení doby platnosti (garance provozu místa) minimálně na 1 rok.
- Prohlášení ohledně zajištění veškerých požadavků, vyplývajících pro prodej upotřebených výrobků dle platné legislativy.

8.5.3 Prodej prostřednictvím provozovatele sběrného dvora (třetí osoba)²¹

Vybraná omezení: pokud bude výrobky přebírat do svého vlastnictví třetí osoba (bez ohledu na to, zda je zřizována obcí, například Technické služby města), musí tato osoba zajistit povinnosti vyplývající z obecně platných předpisů v oblasti daní, ochrany spotřebitele a cenotvorby.

Náklady spojené s provozem shromažďovacího místa či sběrného dvora a s administrativou související s prodejem použitých výrobků jsou provozovateli uhrazeny z výnosů prodeje upotřebených výrobků, v případě ztráty z rozpočtu obce (objednatele zakázky).

8.5.4 Prodej v rámci Veřejné sbírky pořádané obcí

Právní základ: zákon č. 117/2001 Sb., o veřejných sbírkách a o změně některých zákonů.

Popis: v případě, že neexistuje v daném čase a místě odpovídající partner pro další předávání nebo prodej shromažďovaných upotřebených výrobků (nezisková, humanitární, charitativní organizace nebo dlouhodobě udržitelná volnočasová aktivita s dostatečnou garancí trvalého provozu), je jednou z možností administrativního a ekonomického řešení odbytu darovaných upotřebených výrobků provázání s institutem veřejné sbírky. Nejedná se o komerční řešení, ale o nástroj s nižší administrativní zátěží, který obec realizuje především s cílem odklonu co největšího množství výrobků z toku komunálních odpadů. Výtěžek je určen výhradně na veřejně prospěšný účel (obec může v tomto ohledu identifikovat možné priority nejen v oblasti životního prostředí). Sbírka se uskutečňuje nikoliv samotným darováním upotřebených výrobků, ale **až jejich prodejem a zpeněžením** nebo v případě

²¹ Zde je třeba upozornit, že v případě, že tým, kdo bude přebírat a dále přímo prodávat upotřebené výrobky, bude obec (zejména v případě obcí, které přímo provozují sběrný dvůr), je třeba počítat s dalšími právními aspekty (otázka živnostenského oprávnění obce s ohledem na prodej předmětných výrobků, otázka inventarizace majetku, který je přebírán atp.)

aukce jejich vydražením. Podrobné informace o postupech při pořádání veřejných sbírek zveřejňuje na svých webových stránkách většina krajských úřadů (formuláře nejsou stanoveny zákonem, vzory jsou vytvářeny zpravidla ze strany KÚ) a Ministerstvo vnitra.

Vhodnost: doporučuje se zejména v obcích, kde není odpovídající partner z hlediska odbytu upotřebených výrobků (charita, re-use obchůdek atp.) nebo tento partner není schopen předložit vhodný koncept a garantovat minimální požadavky týkající se zajištění provozu.

Vybraná omezení: do nákladů nelze zahrnout **mzdu pořadatelů sbírky**.

Osvobození z hlediska obecně závazných předpisů: při pořádání sbírky se na obec nevztahují vybraná ustanovení:

- zákona č. 526/1990 Sb., o cenách:
 - **neplatí ustanovení o nepřiměřeném hospodářském prospěchu na výši částky** placené na sbírku při prodeji upotřebených výrobků. (výjimka nastavená na základě § 9 odst. 4 zákona č. 117/2001 Sb. o veřejných sbírkách)
- zákona č. 112/2016 Sb., o evidenci tržeb:
 - **osvobození od vedení elektronické evidence tržeb**, pokud je pořadatelem sbírky obec nebo příspěvková organizace (§ 12 odst. 1 zákona č. 112/2016 Sb., o evidenci tržeb)
- zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty:
 - obce se při výkonu působnosti v oblasti veřejné správy **nepovažují za osoby povinné k dani**, a to i v případě, kdy za výkon těchto působností vybírají úplatu (§ 5 odst. 3 zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty)
- zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmu:
 - od daně jsou **osvobozeny úrokové příjmy plynoucí z prostředků veřejné sbírky** pořádané k účelům vymezeným v § 15 odst. 1 a § 20 odst. 8 zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů

Vybrané parametry sbírky:

Pořadatel veřejné sbírky: obec

Způsob provádění veřejné sbírky: prodej upotřebených výrobků

Účel sbírky:

- Humanitární nebo charitativní účel.
- Rozvoj vzdělávání, tělovýchovy nebo sportu.
- Ochrana kulturních památek, tradic.
- Ochrana životního prostředí.

Označení místa pro prodej upotřebených výrobků a prodávaných výrobků:

V místě prodeje upotřebených výrobků musí být dle § 12 zákona č. 117/2001 Sb., o veřejných sbírkách vyvěšeno oznámení:

- Kdo sbírku koná.
- K jakému účelu.
- Stanovení výše příspěvku na jednotlivé typy výrobků.
- Krajský úřad, kterému byla sbírka oznámena.

Při provádění sbírky prodejem předmětů musí být výrobky označeny cenou pouze, je-li to možné nebo účelné (§ 12 odst. 1 zákona č. 117/2001 Sb., o veřejných sbírkách). Pro zjednodušení administrativy se doporučuje uvedení jednotného viditelného ceníku, na kterém budou uvedeny jednotlivé typové položky (skleničky, talíře nebo sady nádobí, obrazy, jízdní kola atp.).

Vedení evidence

O upotřebených výrobcích určených k prodeji (s ohledem na skutečnost, že všechny byly získány darem) se vede pro účely zákona o veřejných sbírkách průběžná evidence tak, aby byl patrný počet prodaných upotřebených výrobků daného typu (pokud jsou příspěvky pro dané typy stanoveny jednotně) a celkový objem příspěvků získaných prodejem upotřebených výrobků.

Nacenění upotřebených výrobků:

Ustanovení zákona o cenách o nepřiměřeném hospodářském prospěchu se na výši částky placené při prodeji upotřebených výrobků nevztahuje (§ 9 odst. 4 zákona č. 117/2001 Sb., o veřejných sbírkách).

Administrativní povinnosti pořadatele sbírky:

1. Oznámení místně příslušnému krajskému úřadu dle sídla právnické osoby
2. Vydání osvědčení ze strany krajského úřadu
3. Zahájení sbírky (dnem následujícím po dni doručení osvědčení)
4. Roční vyúčtování sbírky předkládané krajskému úřadu
5. Celkové vyúčtování sbírky předložené krajskému úřadu ke kontrole a ke schválení, a to nejpozději do 3 měsíců ode dne ukončení sbírky.
6. Seznámení veřejnosti s konečným vyúčtováním, pokud pořadatel propagoval sbírku.

Prodej výrobků soustředěných k opětovnému použití

Zákon o ochraně spotřebitele (zákon č. 634/1992 Sb.), upravuje rovněž podmínky prodeje použitých výrobků respektive výrobků určených k opětovnému použití. Při nedodržení stanovených podmínek se prodávající dopouští správního deliktu v případě právnické osoby nebo přestupku u fyzické osoby.

Všeobecně musí prodávající zajistit, aby jím prodávané výrobky byly přímo viditelně a srozumitelně označeny. Proto při prodeji použitých nebo upravovaných výrobků, výrobků s vadou nebo výrobků, jejichž užitné vlastnosti jsou jinak omezeny, musí prodávající na tyto skutečnosti spotřebitele předem zřetelně upozornit. **Takové výrobky musí být prodávány odděleně od ostatních výrobků** (na sběrném dvoře odděleně od soustřeďovaných odpadů). V provozovně, v místě vyhrazeném k prodeji takových výrobků, nesmí být uloženy předměty, které neslouží k prodeji.

Všeobecně na žádost spotřebitele je prodávající povinen vydat doklad o zakoupení výrobku. Při prodeji použitých nebo upravovaných výrobků, výrobků s vadou nebo výrobků, jejichž užitné vlastnosti jsou jinak omezeny, musí být tyto **skutečnosti v dokladu zřetelně vyznačeny**. Z informací na dokladu by mělo vyplývat, že se jedná o použitý výrobek, na který se záruka neposkytuje a výrobek nelze vrátit ani vyměnit.

Přesto u některých použitých výrobků by měla být jejich funkčnost ověřena. Jedná se zejména o použitá elektrozařízení, kde vedle funkčnosti je důležitá i bezpečnost výrobku, i když zákon o obecné bezpečnosti výrobků (zákon č. 102/2001 Sb.) v § 2 odst. 2 ověření bezpečnosti použitých výrobků

prodáváných jako starožitnosti nebo výrobků, které musí být před použitím opraveny nebo upraveny, a prodávající to kupujícímu prokazatelně sdělil, přímo neukládá.

Ekonomické aspekty veřejných sbírek

Veškeré peněžní příspěvky, získané sbírkou, a to včetně úroků z vkladů na bankovní účet se považují za **hrubý výtěžek sbírky**.

Náklady spojené s konáním sbírky představují skutečně vynaložené náklady na její technické a organizační zajištění, zejména na založení a vedení bankovního účtu a na propagaci sbírky.

Jako **čistý výtěžek sbírky** se označuje částka získaná odečtením nákladů spojených s konáním sbírky od hrubého výtěžku sbírky. Odečítané náklady spojené s konáním sbírky nesmí převýšit 5 % hrubého výtěžku sbírky. Čistý výtěžek sbírky musí právnická osoba, ale i ten, v jehož prospěch byla sbírka konána, použít výhradně ke stanovenému účelu sbírky.

Pro každou sbírku je pořadatel povinen zřídit **zvláštní bankovní účet**, na který převádí hrubý výtěžek sbírky a vede o něm odděleně od svého ostatního majetku a závazků **účetnictví podle zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví**, ve znění pozdějších předpisů.

Účtování o veřejných sbírkách upravují příslušné vyhlášky k provádění některých ustanovení zákona o účetnictví. Např. vyhláška č. 504/2002 Sb., pro účetní jednotky, u kterých hlavním předmětem činnosti není podnikání, upravuje v ustanoveních § 18 odst. 2 vymezení náplně položek účetní rozvahy z hlediska veřejné sbírky a § 30 odst. 1 písm. w) upravuje povinnost uvést v příloze účetní závěrky přehled o veřejných sbírkách s uvedením účelu a výše vybraných částek. Konkrétními postupy účtování veřejných sbírek se vyhlášky ani navazující České účetní standardy nezabývají.

Veřejné sbírky a daň z příjmu

Vzhledem k tomu, že příspěvky, ze kterých se výtěžek sbírky skládá, mají povahu darů, neměl by být samotný výtěžek sbírky předmětem daně z příjmů (zákon č. 586/1992 Sb.). Podle ustanovení § 19b odst. 2 písm. c) a d) zákona jsou od daně z příjmů právnických osob **osvobozeny bezúplatné příjmy plynoucí do veřejné sbírky** na humanitární nebo charitativní účely a stejně tak **bezúplatný příjem přijatý z veřejné sbírky**. **V případě veřejně prospěšného poplatníka** se sídlem na území České republiky je podle § 19b odst. 2 písm. b) od daně z příjmů **také osvobozen bezúplatný příjem, pokud je nebo bude využit pro širší účely** vymezené v § 15 odst. 1 nebo § 20 odst. 8 zákona.

Od základu daně z příjmů právnických osob lze podle § 20 odst. 8 zákona (§ 15 odst. 1 u daně z příjmu fyzických osob) odečíst hodnotu bezúplatného plnění poskytnutého obcím, krajům, organizačním složkám státu, právnickým osobám se sídlem na území České republiky, jakož i právnickým osobám, které jsou pořadateli veřejných sbírek, a to na různé účely mj. **na kulturu, školství a účely sociální, zdravotnické, ekologické, humanitární, charitativní**.

Od daně z příjmů jsou také osvobozeny úrokové příjmy plynoucí z prostředků veřejné sbírky (§ 19 odst. 1 písm. y) zákona), a to v případech, kdy je veřejná sbírka pořádána pro již výše zmíněné účely uvedené v ustanoveních § 15 odst. 1 a § 20 odst. 8 zákona.

Veřejné sbírky a daň z přidané hodnoty (DPH)

Rovněž u DPH se projevují rozdílnosti, vyplývající z uplatněných způsobů veřejných sbírek a z ekonomické povahy pořadatele sbírky. **Obdobně jako u daně z příjmu, pokud je pořadatel sbírky**

plátcem DPH musí se vypořádat s otázkami, zda a v jaké výši mu vznikne z titulu veřejné sbírky daňová povinnost DPH.

Pro pořadatele sbírky je důležité, zda takováto plnění podléhá DPH. Obecně lze konstatovat, že dani podléhá, pokud však ustanovení zákona z nějakého důvodu plnění neosvobozují. Osvobození od daně je obsaženo v § 61. Ustanovení nemá za cíl upravit speciálně výběr DPH pro oblast veřejných sbírek. Ve všech uvedených případech je nutno navíc splnit podmínku, že se musí jednat o dodání zboží nebo poskytnutí služeb při příležitostných akcích pořádaných výlučně za účelem získání finančních prostředků k činnostem, pro které byly tyto osoby založeny nebo zřízeny, pokud toto osvobození nenarušuje hospodářskou soutěž.

Z výše uvedeného vyplývá, že pořádání veřejných sbírek z hlediska daňové povinnosti není zcela jednoznačné. Závisí především na ekonomické povaze pořadatele sbírky a uplatněném způsobu veřejné sbírky. **Pro účely vymezení daňové povinnosti při pořádání veřejných sbírek je velmi důležité pečlivé posouzení podmínek nároku na osvobození**, a to jak u daně z příjmu, tak u daně z přidané hodnoty.

9 Seznam použitých zdrojů

[1] Program předcházení vzniku odpadů ČR. Ministerstvo životního prostředí. Praha. 2014. [cit. 2016-10-18]. Dostupné z: <http://www.mzp.cz/cz/predchazeni_vzniku_odpadu>

[2] Plán odpadového hospodářství ČR pro období 2015-2024. Ministerstvo životního prostředí. Praha. 2014. [cit. 2016-10-18]. Dostupné z: <http://www.mzp.cz/cz/plan_odpadoveho_hospodarstvi_cr>

10 Seznam zkratk

AFR	Annualized failure rate
BER	Bit Error Rate
CENIA	Česká informační agentura životního prostředí
ČIŽP	Česká inspekce životního prostředí
EMAS	Eco Management and Audit Scheme
eMMC	Embedded Multi Media Card
EŠV	Ekologicky šetrný výrobek
EP	Environmentální poradenství
EVVO	Environmentální vzdělání, výchova, a osvěta
HDD	Hard Disk Drive
IEC	The International Electrotechnical Commission
KÚ	Krajský úřad
MF	Ministerstvo financí
MMR	Ministerstvo pro místní rozvoj
MPO	Ministerstvo průmyslu a obchodu
MÚ	Městský úřad
MZe	Ministerstvo zemědělství
MŽP	Ministerstvo životního prostředí
NOZ	Nový občanský zákoník
OÚ	Obecní úřad
POH	Plán odpadového hospodářství
PPVO	Program předcházení vzniku odpadů
SEV	Střediska ekologické výchovy
SFŽP	Státní fond životního prostředí
SSD	Solid State Drive
STEP	Síť ekologických poraden
ZZVZ	Zákon o zadávání veřejných zakázek

11 Přílohy

Příloha č. 1: Přehled adresátů Programu

Op. č.	Název	Gesce / spolugesce
1.	Vytvořit a po celou dobu realizace Programů předcházení vzniku odpadů zajistit kontinuální provoz volně přístupné informační základny o problematice předcházení vzniku odpadů na všech úrovních. Vypracovat a volně propagovat příručku pro občany jak předcházet vzniku odpadů (se zaměřením na komunální odpad a jeho jednotlivé složky).	MŽP
2.	Technicky <u>zajišťovat šíření informací a osvětových programů</u> za účelem postupného zvyšování množství zpětně odebraných oděvů, textilu, obuvi, hraček, knih, časopisů, nábytku, koberců, náradí a dalších znovupoužitelných výrobků. <u>Veřejně propagovat činnosti neziskových organizací zpětně odebírajících výrobky k opětovnému použití a podobných subjektů</u> a zajistit vytvoření interaktivní veřejně přístupné sítě (mapy) těchto organizací a středisek.	MŽP/KÚ/ OB
3.	Technicky <u>zajišťovat šíření informací a osvětových programů</u> za účelem postupného zvyšování množství zpětně odebraných elektrických a elektronických zařízení a snížení produkce odpadů z těchto výrobků.	MŽP/KÚ/ OB
4.	Technicky <u>zajišťovat šíření informací a osvětových programů</u> zaměřených na snížení produkce odpadů z potravin.	MŽP/MZe /KÚ/ OB
5.	Zajistit <u>informační a vzdělávací podporu problematiky předcházení vzniku odpadů</u> na všech úrovních státní správy se zvláštním zaměřením na územní samosprávy měst a obcí s ohledem na stabilizaci produkce a postupné snižování produkce komunálního odpadu.	MŽP/KÚ/ OB
6.	Zajistit vypracování průvodce předcházení vzniku odpadů ze stavebnictví pro výrobce stavebních materiálů, projektanty, investory, stavební firmy a občany a zveřejnit stavební materiály s obsahem nebezpečných látek a látek mající negativní vliv na lidské zdraví a zdraví ekosystémů.	MŽP
7.	V rámci programu Environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty zajistit vypracování studijního materiálu na téma předcházení vzniku odpadů a jeho následného praktického začlenění do školních osnov s cílem zvýšit povědomí o problematice.	MŽP
8.	V rámci aktivit kolektivních systémů a systémů zpětného odběru zajistit u všech dotčených subjektů rozšíření činností v rámci problematiky předcházení vzniku odpadů zejména formou informačních kampaní se zaměřením na zvyšování povědomí obyvatelstva.	MŽP/KS
9.	Prosazovat <u>cílenou podporu a propagaci</u> důvěryhodných environmentálních <u>značení</u> a výrobků s menším dopadem na životní prostředí s cílem postupného zvyšování počtu směrnic a licencí Národního programu environmentálního značení.	MŽP
10.	Vypracovat odbornou analýzu pro možnosti stanovení nových legislativních požadavků a cílů v oblasti předcházení vzniku odpadů v České republice s ohledem na aktuální vývoj legislativních předpisů EU., včetně stanovení legislativních požadavků na provozování zařízení pro opětovné použití výrobků na konci životnosti a optimalizace stávajících legislativních požadavků pro stravovací zařízení a využití potravin za účelem snižování množství odpadů z potravin. V průběhu realizace Programů předcházení vzniku odpadů důsledně implementovat a kontrolovat plnění požadavků na předcházení vzniku odpadů vyplývajících z	MŽP/ MPO,MZe, MF

	výrobkových směrnic a rámcové směrnice o odpadech a relevantních národních předpisů.	
11.	Zajistit vypracování analýzy prevence vzniku odpadů u potravin včetně stravovacích zařízení a analýzy možností redukce hmotnosti potravinových obalů z pohledu případných legislativních změn.	MŽP/MZe
12.	Vytvořit a realizovat plán národního programu rozvoje domácího a komunitního kompostování za účelem podpory snižování produkce biologicky rozložitelných odpadů a ukládání těchto odpadů na skládky.	MŽP /KÚ/OB
13.	Zajistit vypracování odborné studie o možnostech finančních pobídek pro firmy využívající při výrobě druhotné suroviny a inovující své technologie se záměrem zvýšeného využívání druhotných surovin při výrobě. Vytvořit mezipodprogramový plán zvýšeného využívání druhotných surovin při výrobě.	MPO/MŽP
14.	Vypracovat metodiku postupu pro komplexní vyhodnocení Programů předcházení vzniku odpadů pro ČR za účelem sledování a posouzení pokroku, jehož bylo dosaženo.	MŽP
15.	Vypracovat metodiku pro kvalifikované a kvantifikované hodnocení toku odpadů z potravin a odbornou studii toku těchto odpadů za účelem zjištění aktuálního stavu, získání primárních dat a sledování účinnosti prevenčních opatření v následujících letech.	MŽP
16.	Vytvořit metodický návod pro bilanci kompostovaných materiálů v rámci domácího a komunitního kompostování za účelem hodnocení účinnosti opatření na podporu snižování produkce BRO.	MŽP
17.	Vypracovat metodiku pro kvalifikované a kvantifikované hodnocení produkce textilu a oděvů a toku obnošených a znovupoužitých oděvů a odpadů z textilu za účelem zjištění aktuálního stavu, získání primárních dat a sledování účinnosti prevenčních opatření v následujících letech.	MŽP
18.	Vypracovat odbornou analýzu aktuálního výskytu nebezpečných látek a materiálů ve stavebnictví s ohledem na snižování nebezpečných látek ve stavebním a demoličním odpadu a navrhnout jejich adekvátní náhrady bez omezení vlastností stavebních a konstrukčních materiálů a prvků.	MŽP
19.	Vypracovat odbornou studii o možnostech používání jednotlivých materiálových a konstrukčních celků demolovaných staveb k původnímu nebo jinému účelu při zachování funkčnosti materiálu.	MŽP
20.	Vytvářet podmínky, případně <u>realizovat dobrovolné dohody</u> v oblastech dotčených Programem předcházení vzniku odpadů.	CELÁ VEŘEJNÁ SPRÁVA
21.	Podporovat a zajišťovat nepřetržitou realizaci důvěryhodných systémů řízení životního prostředí pro podniky. Zajistit dostatečnou informační podporu o jednotlivých systémech řízení po celou dobu účinnosti Programů předcházení vzniku odpadů.	MŽP
22.	Prosazovat <u>zohledňování environmentálních aspektů se zaměřením na předcházení vzniku odpadů při zadávání zakázek z veřejného rozpočtu.</u>	CELÁ VEŘEJNÁ SPRÁVA
23.	Podpora programů výzkumu, experimentálního vývoje a inovací v oblasti využívání druhotných surovin při výrobních procesech, zavádění nízkoodpadových technologií a technologií šetřící vstupní suroviny a z oblasti předcházení vzniku odpadů včetně zohlednění ekodesignu a hodnocení životních cyklů.	MPO/MŽP
24.	Zajistit zakotvení a realizaci problematiky předcházení vzniku potravinových odpadů v resortních výzkumech a výzkumných programech. Podpora programů	MŽP/MZe

	výzkumu, experimentálního vývoje a inovací v oblasti předcházení vzniku odpadů z potravin.	
25.	Podpora programů výzkumu, experimentálního vývoje a inovací v oblasti předcházení vzniku odpadů s cílem prodlužovat životnost výrobků, snižovat množství nebezpečných látek v nich obsažených v návaznosti na výrobní směrnice obaly, EEZ, baterie a akumulátory, automobily a snižování spotřeby materiálů při výrobě.	MŽP/MPO
26.	Podpora programů výzkumu, experimentálního vývoje a inovací v oblasti udržitelné výstavby a rekonstrukce budov, snižování nebezpečných látek ve stavebních a konstrukčních materiálech a předcházení vzniku stavebních a demoličních odpadů.	MŽP/MMR

	Horizontální spolupráce
	Průřezová opatření napříč veřejným sektorem
	Realizace napříč orgány veřejné správy s kompetencemi v oblasti odpadového hospodářství (zejména MŽP, kraje a obce)

Příloha č. 2: Přehled podkladů pro stanovení možných kritérií zelených zakázek

Okruh	Komodita	Technické směrnice pro EŠV:	Rozhodnutí EK (ekoznačky EU)
Kancelářské potřeby	Papír	30 – 2015 Výrobky ze zpracovaného papíru a lepenky	2011/333/EU ke kopírovacímu a grafickému papíru 2012/481/EU k tištěnému papíru 2016/256/EU pro produkty ze zpracovaného papíru
	Psací potřeby	49 – 2015 Psací a kreslicí potřeby	
Kancelářská technika		Metodika pro nákup výpočetní techniky (usnesení vlády č. 465/2010)	2016/1371 (EU) k osobním počítačům, notebookům a počítačům typu tablet 2013/806/EU k tisku a kopírování
Prostředky pro úklid a hygienu	Čisticí prostředky	07 – 2015 Univerzální čisticí prostředky 71 – 2013 Mycí prostředky do automatických myček nádobí používaných v průmyslu a institucích 03 – 2015 Prací prostředky 72 – 2013 Prací prostředky používané v průmyslu a institucích 09 – 2015 Hygienický „tissue“ papír	2011/383/EU k univerzálním čisticím prostředkům a čisticím prostředkům pro hygienická zařízení 2011/2563/EU k mycím prostředkům do myček nádobí 2011/382/EU k prostředkům pro ruční mytí nádobí 2011/264/EU k pracím prostředkům 2012/721/EU k pracím prostředkům používaným v průmyslu a institucích 2009/568/ES k hedvábnému papíru
Nábytek		41 – 2015 Kovový nábytek 12 – 2014 Aglomerované materiály na bázi dřeva a výrobky z nich Metodika pro nákup nábytku (usnesení vlády č. 465/2010)	2016/1332 (EU) k nábytku 2014/391/EU k postelovým matracím
Údržba, rekonstrukce	Podlahové krytiny		2009/607/ES k tvrdým krytinám 2009/967/ES k textilním podlahovým krytinám 2010/18/ES k dřevěným podlahovým krytinám
	Zdroje světla		2011/331/EU ke zdrojům světla
	Nátěrové hmoty	04 – 2015 Nátěrové hmoty ředitelné vodou	2014/312/EU k interiérovým a exteriérovým barvám a lakům
	Lepidla a tmely	08 – 2016 Lepidla a tmely	
	Trubky	29 – 2016 Trubky, tvarovky a potrubní systémy z polyolefinů	
Údržba zeleně a komunikací		56 – 2016 Pěstební substráty, pomocné půdní látky a mulč 31 – 2015 Zdršňující posypové materiály z lehkého kameniva pro zimní údržbu komunikací	2006/64/ES k pěstební substrátům 2006/799/ES k pomocným půdním látkám

Příloha č. 3: Vybraná přednostní kritéria pro zadávání veřejných zakázek z hlediska předcházení vzniku odpadů

Komodita	Kritérium č.	Způsob prokázání
Kopírovací a grafický papír	4 – vyloučené nebo omezení podléhající látky a směsi	Bezpečnostní listy
Tištěný papír	2 – vyloučené nebo omezení podléhající látky a směsi • Nebezpečné látky a směsi • Látky uvedené v souladu s čl. 59 odst. 1 nařízení (ES) č. 1907/2006 • Biocidy • Čistící prostředky • Alkylfenoethoxyláty – halogenovaná rozpouštědla – ftaláty • Tiskařské barvy, tonery, inkousty, laky, fólie a lamináty	Dokumentace + specifická vyjádření Bezpečnostní listy Bezpečnostní listy Bezpečnostní listy Prohlášení o splnění kritéria Prohlášení o splnění kritéria včetně dodavatelů složek
Produkty ze zpracovaného papíru	A – základní papír (viz kritéria pro kopírovací a grafický papír) B3 – Vyloučené nebo omezené látky a směsi (Základní lepenka) • Nebezpečné látky a směsi • Látky uvedené v souladu s čl. 59 odst. 1 nařízení (ES) č. 1907/2006 • Chlor • Alkylfenoethoxyláty (APEO) • Zbytkové monomery • Povrchově aktivní látky při odstraňování tiskařské černě • Biocidy • Azobarviva • Barviva s komplexně vázaným kovem nebo pigmenty • Iontové nečistoty v barvivech 3 – kritéria použitelná na proces zpracování -dtto--	Bezpečnostní listy Bezpečnostní listy Prohlášení výrobce Prohlášení dodavatelů Prohlášení dodavatelů a bezpečnostní listy Prohlášení dodavatelů a bezpečnostní listy Bezpečnostní listy Prohlášení dodavatele Prohlášení dodavatele Prohlášení o shodě
Osobní notebooky počítače,	2 – Nebezpečné látky a směsi ve výrobku, podsestavách a konstrukčních částech 2a) Omezení látek vzbuzujících mimořádné obavy (SVHC) 2b) Omezení přítomnosti specifických nebezpečných látek 2c) Omezení na základě klasifikace nebezpečnosti podle nařízení CLP (dle podsestav) 3 – Prodloužení životnosti 3a) Zkoušení odolnosti přenosných počítačů 3b) Kvalita a životnost akumulátorových baterií 3c) Spolehlivost a ochrana jednotek pro ukládání dat	Prohlášení uchazeče Prohlášení dodavatele podsestav Prohlášení doložené dokumentací ověřující klasifikaci nebezpečnosti poskytnuté dodavatelem podsestav IEC 60068, 60529, pro obrazovky a klávesnice dle zkušebních zařízení uchazeče Protokol o zkoušce (norma IEC EN 61690) Specifikace jednotek zabudovaných do výrobků + certifikované zprávy

	3d) Modernizovatelnost a opravitelnost	Prohlášení uchazeče, kopie záruk a servisních dohod, schémat a pokynů
Tiskárny a kopírky	1 – Možnost tisku více stránek na jednu stranu papíru (tisk N-up) 2 – Oboustranný tisk 3 – Používání recyklovaného papíru 7 – Vyloučené nebo omezené látky a směsi 7a) Nebezpečné látky a směsi 7b) Látky uvedené v souladu s čl. 59 odst. 1 nařízení (ES) č. 1907/2006 8 – Rtuť ve světelných zdrojích 10 – Řešení recyklace a/nebo opětovného použití tonerů a/nebo inkoustových kazet 11 – Požadavek zpětného odběru tonerů nebo inkoustových kazet 12 – Látky obsažené v inkoustech a tonerech 14 – Záruka, zajištění oprav a dostupnost náhradních dílů	Prohlášení o splnění požadavků Prohlášení o splnění požadavků Prohlášení o splnění požadavků Prohlášení, prohlášení o shodě podepsané dodavateli materiálů, dokumentace Prohlášení, prohlášení o shodě podepsané dodavateli materiálů, dokumentace Prohlášení uchazeče Prohlášení uchazeče, pokyny k přepracování nebo opětovnému naplnění Prohlášení uchazeče Bezpečnostní listy Prohlášení o záručních opravách
Nábytek	2 – Obecné požadavky na nebezpečné látky a směsi 2.1 – Omezení SVHC 2.2 Látky a směsi používané dodavateli určitých dílců/materiálů 3.2 a) Znečišťující látky v recyklovaném dřevu použité v deskách na bázi dřeva 3.2 b) Těžké kovy v barvách, základních nátěrových hmotách a lacích 3.2 c) Obsah těkavých organických sloučenin (VOC) v barvách, základních nátěrových hmotách a lacích 3.3. Emise formaldehydu z desek na bázi dřeva 4.2 a) Těžké kovy v přísadách do plastu 9.2. Prodloužená záruka na výrobek 9.3. Poskytování náhradních dílů 9.4. Provedení (design) pro snadnější rozebíratelnost	Prohlášení uchazeče Prohlášení dodavatelů Prohlášení výrobce desky na bázi dřeva (3 varianty) Prohlášení a bezpečnostní list ze strany dodavatele barev a laků Prohlášení o osvobození nebo o kontrolovaném použití VOC v procesu natírání Prohlášení výrobce Prohlášení uchazeče

Příloha č. 4: Návrh možné struktury webových stránek instituce

